REJIMA SADDAM LI KURDISTANE MIRINE VEDIREŞE

☐ Pêşmerge li berxwe dide!
☐ Di şer de 7 pêşmerge şehîd bûn!
☐ 300 jin, zarok û kal birîndar bûn!

☐ Li herêmên Dihok û Musilê bi tenê hejmara gundên ku dixwazin vala bikin zêdeyî 240 gunda ne

Xeber di rûpelên navîn de

KURDISTAN PRESS

ROJNAMEYA 15 ROJÎN • 15 GÜNLÜK GAZETE

HEJMAR • SAYI 16/8 22 COTAN • NİSAN 1987 ISSN 0283—4898

ANK
Ajansa Nûçeya Kurd
The Kurdish News Agency
Kurdiska Nyhets Byran

[46] 08-98 47 43 131 42 ANK S

JENOSİD • 24 NİSAN 1915 • JENOSİD

BÜYÜK MATEM!

● 24 nisan 1915 günü, seçkin Ermeni liderleri, aydınlar ve cemaatın ileri gelenleri evlerinden alınarak, Haydarpaşa Garı'na götürüldüler. Gidenlerden, geri dönen olmadı.

● Yüzyılın başında 2 milyon 900 bin Ermeni nüfusundan, 1927 yılında Batı Ermenistan'da kalan Ermeni nüfusu sadece 30 bin kadardı!

● II. Abdulhamid döneminde başlayan Ermeni katliamı, İttihatçılar tarafından bir halkın topyekun imhasına dönüştürüldü ve Kemalistler tarafından da hararetle devam edildi!

Sayfa 6,7

Danielle Mitterand

1 Milyon Frank

● Fransa Cumhurbaşkanının eşi, düzenlediği bir kokteylde Paris Kürt Enstitüsü için 1 milyon frank bağış topladı.

Yazısı sayfa 4,5

89 Yıl Sonra Kürdistan Gazetesi

Mahmûd Levendî'nin yazısı sayfa 13'te

SİSTEME KARŞI SAVUNMA

● Diyarbekir Sıkıyönetim Mahkemesinde 332 sayfalık savunma yapan RIZGARİ "sanık"ları, *"Biz Kürdistanlıyız. Sizlerle uyuşamayacağız. Bu mahkemelerde hakim yok, asker var. Bu mahkemeler, Kürdistan'da kurulmuş sömürge mahkemeleridir"* dediler.

Yazısı Sayfa 2'de

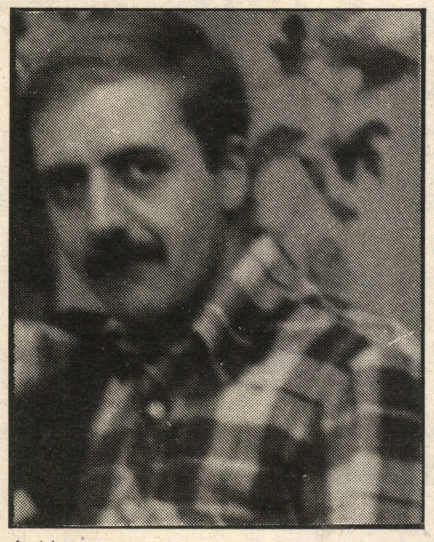

A. Uzun:
"Mahkemelerde hakim yok, asker var!"

☐ Sıkıyönetim Mahkemelerinde hakim yoktur, emir-kumanda ile karar uygulayan askerler vardır!
☐ Diyarbekir'de kurulan Sıkıyönetim Mahkemeleri, Kürdistan Halkı için kurulmuş sömürge mahkemeleridir!
☐ Bizler Kürdistanlıyız. Türkiye Cumhuriyetinin yargı organları ile uyuşamayacağız!

Sisteme Karşı Savunma

Parastina Li Hember Sazûmaniye

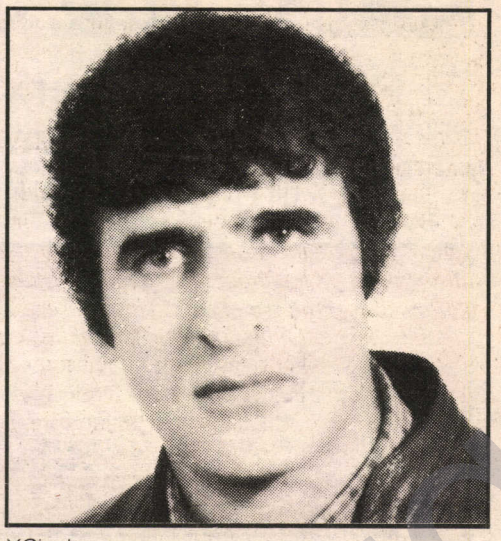

Y.Çiçek:
"Sıkıyönetim mahkemeleri, sömürge mahkemeleridir. Politik davalara, emir-kumanda ile politik kararlar vermektedir."

Diyarbekir 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesinde devam eden 3. Rızgari davasında sanıklar savunma yaptılar. Dava karara kaldı.

4'ü tutuklu 16 sanıklı 3. Rızgari davasının son duruşmasında, tutuklu sanıklar siyasi savunma yaptılar. Türk devletinin terörist olduğunu belirten sanıklar, mahkemelerin generaller tarafından yönlendirildiğini vurguladılar ve *"burada hakim yok, askerler var"* dediler.

Geçen duruşmada, Türk Ordusu'nun Irak sınırları içindeki Kürdistan'ın kurtarılmış bölgelerini bombalamasını protesto eden sanıklar, ertelenen duruşma nedeniyle bu kez siyasi savunmalarını okudular.

Duruşmaya katılan ve 4 yıldan beri Diyarbekir Askeri ceza ve tutukevi'nde bulunan sanıklardan Yakup ÇİÇEK, Abdullah UZUN, Şehmuz ÖZZENGİN ve Terman MUTLU hazırlamış oldukları 332 sayfalık siyasi savunmalarını okuyacaklarını belirttiler. Savunmada *"Türk devletinin Kürdistan'ı işgal ettiğini"* belirten sanıklar, bu işgalin tarihsel evrimini anlattılar.

Daha sonra söz alan sanıklar, *"Bizler Kürdistanlıyız. Türkiye Cumhuriyeti'nin yargı organları ile uyuşmayacağız. Sizler, yargı organında bulunanlar, emir komuta altındasınız. Mahkemelerin yanlızca adı bağımsızdır. Muhtevada ve uygulamada ise Mahkemeler bağımsız değillerdir. Burjuva hukuk kurallarını işletmekte olan mahkemeler, yargılamayı politik kararlarla yönetmektedirler. Generaller 1 saat önce emir vermekte ve bu emirler karar diye yargı organın önüne sürülmektedir. Bu mahkemelerde politik davalara politik ceza verilmektedir."*

Daha sonra Diyarbekir'de kurulan Sıkıyönetim Mahkemeleri'ne de işaret eden sanıklar özetle şunları belirttiler: *"Diyarbekir'de kurulan Sıkıyönetim Mahkemeleri, Kürdistan halkı için kurulmuş sömürge mahkemeleridir. Bu mahkemelerde hakim yoktur. Emir komuta ile politik kararlar veren askerler vardır. Mahkemelerde kitlesel yargılamalar yapılmaktadır. Çocuğuna Kürtçe isim bırakanlar bile bu mahkemelerde yargılanmaktadırlar. Öte yandan, 12 Eylül Cuntası'nın lideri Kenan Evren'e İstanbul Üniversitesi 'Hukuk Doktoru' ünvanını veriyor. İşte Türkiye'deki hukuk sistemi. Unutulmaması gereken gerçek şudur: biz aynı zamanda bu hasta hukuk sistemine karşı savunma yapmaktayız."*

Duruşma karar için başka bir güne ertelendi.

Di dadgeha Îdara Urfî a Diyarbekir de doza 3 an a Rizgarî berdewam kir û di vê dozê de girtiyên Rizgarî xwe parastin.

Di doza Rizgarî a 3 an de, 16 girtiyan parastina siyasî kirin. Girtiyên ku terorîst bûna dewleta Tirk diyar kirin; eşkere kirin ku dadgeh ji alî generalan ve tên meşandin û gotin: *"Li vir dadger tunene, leşker hene."*

Cara din, girtiyan, êrîşa hêzên dewleta Tirk a li ser Kurdistana Başûr, protesto kiribûn. Ji ber wê doz hatibû li paş xistin. Lê vê carê parastina xwe a siyasî xwendin.

Di dadgehê de, Yakup ÇİÇEK, Abdullah UZUN, Şehmus ÖZENGİN û Terman MUTLU, ku ev 4 salin di girtîgeha Diyarbekîr de ne, diyar kirin ku wê parastina xwe a siyasî, ku ji 332 rûpelan amade bûbû, bixwînin. Di parastina xwe de girtiyan, diyar kirin ku, dewleta Tirk Kurdistan dagirkiriye û pêvajoka vê dagirkirinê hat berpêş kirin.

Paşê, girtiyên ku destûr stendin, gotin: *"Em ji Kurdistanê ne. Emê nikaribin bi organên Komara Tirkiyê re li hev bikin. Hûn, ên ku di organên dadgeriyê de cî digirin, di bin emir de ne. Bi tenê navê dadgehan serbixwe ne. Di naverok û bi karanînê de ne serbixwe ne. Dadgeh, ku rêbaz û dadimendiya burjuwa bi kar tînin. General, berî bi seatekê emir didin û ev emir wek biryar tên pêşkeş kirin. Di van dadgehan ji bo dozên polîtîk, cezayên polîtîk tên dan."*

Paşê girtiyan, dadgehên Îdara Ûrfî a Diyarbekir jî anîn ber çav û bi vî awayî berdewam kirin:

"Dadgehên Îdara Ûrfî ên ku li Diyarbekir hatine damezirandin, ji bo gelê Kurd wek dadgehên kolonî hatine damezirandin. Di van dadgehan de dadger tune ne. Leşkerên ku bi emir biryarên polîtîk didin, hene. Di dadgehan de, bi awakî tewayî civat tê mehkum kirin. Yên ku navên Kurdî li zarokên xwe kirine jî, di van dadgehan de tên mehkum kirin. Ji aliyê din, ji serokê Cûnta 12 ê Îlonê, Kenan Evren re, zaningeha Istenbolê xelata doktorê dadimendiyê dide. Sîstema dadimendiya Tirkiyê ev e!! Rastiya ku divê neyê ji bîr kirin ev e: Em di eynî wextî de li hember vê sîstema dadimendiya nexweş jî parastina xwe dikin...."

Ji bo biryarê, roj hat li paş xistin.

Ermeni Jenosidi

☐ II. Abdulhamid döneminden başlayıp, günümüze kadar devamedegelen Ermeni jenosidinin en kanlı halkasını hiç kuşku yok ki, İttihat ve Terakki döneminde yapılan jenosid oluşturur. Ve gene hiç kuşku yok ki, jenosidin uygulayıcıları Osmanlı sultanları, İttihatçı paşalar ve daha sonra Kemalistlerdir. Yüzyılımızın en büyük jenosidlerinden biri olan Ermeni jenosidinin bir numaralı sorumlusu ise Alman emperyalizmidir.

II. Abdulhamid, Bağdat Demiryolu Projesi'ni imzaladığı gün, Ermeni halkının kaderi de çizilmiş oluyordu. Alman halkı, Bismarc'ın Avrupa'dan çıkmama politikası yerine, büyük bir coşku ile Wilhem'in "Doğuya Yayılma" politikasını benimsemiş, taşı-toprağı altın olan Mezopotamya, Alman halkının rüyalarına girer olmuştu.

Abdulhamid, trenyolu ağı ile, devlet otoritesini imparatorluğun doğu bölgelerine taşıma planları içindeydi. Ama durumdan rahatsız olanlar da vardı. Sivas-Erzurum üzerinden Batum'a ulaşacak olan demiryolu hattı, Trans-Kafkas demiryolu şebekesini tehdit ettiği için, Çarlık Rusyası tarafından engellenmişti. Berlin'i, Bağdat'a; dolayısıyla Alman emperyalizmini, İngiliz sömürgelerine bağlayacak olan demiryolu şebekesi ise, İngiliz emperyalizminin kabusu idi.

Ortadoğu, Yakınasya ve Uzakdoğuya giden yol, Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları içinde bulunan Ermenistan ve Kürdistan'dan geçiyordu. Alman emperyalizminin doğuya yayılma politikası, Osmanlı paşalarının istila heveslerini kışkırtan bir ideoloji olarak ortaya çıktı ve Turancılık diye adlandırıldı. Turan ideolojisi, Osmanlı paşalarını, Alman emperyalizminin yolunu açmak üzere, Ermenistan ve Kürdistan'dan geçerek, Asya'nın bozkırlarına sürükledi. Osmanlı paşaları *"Büyük Türk Devleti"ni* kurmak üzere doğuya sefere çıktılar ve yol üzerinde bulunan Ermeni halkını biçtiler...

I. Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan Alman emperyalizmi ile beraber, Osmanlı da yenilerek çıktı. Ermeni halkı ise imha edildi. İmha, İttihatçıların ideolojik sürdürücüleri olan Kemalistler tarafından da ısrarla uygulandı. Bir devlet politikası haline getirilen Ermeni jenosidi, günümüzde de çeşitli boyutları ile devam ediyor.

Bu gün Ermeni jenosidi, Türk devleti tarafından red ve inkar ediliyor. Red ve inkar, bir devlet politikası olarak, devletin bütün kurum ve organları tarafından, üniversite ve basınla beraber destekleniyor. Bu konuda o kadar ileri gidilmiştir ki, neredeyse Ermeni halkı **"suçlu"** ilan edilmektedir. Türk devleti adına, uluslararası platformlarda boygösteren bilim adamları (!) ise, sadece gülünç değil aynı zamanda acınası bir duruma düşmektedirler. Bu bilim adamları başta olmak üzere, Türk devletini yönetenlerin, dünya kamu oyuna iki milyona yakın Ermeninin ne olduğu hakkında namusluca bilgi vermeleri gerekiyor. Bunun tek ve gerçek yolu da, Ermeni jenosidini resmi olarak kabul edip, açıklamak ve bu açıklamanın insani ve hukuki gereklerini yerine getirmektir.

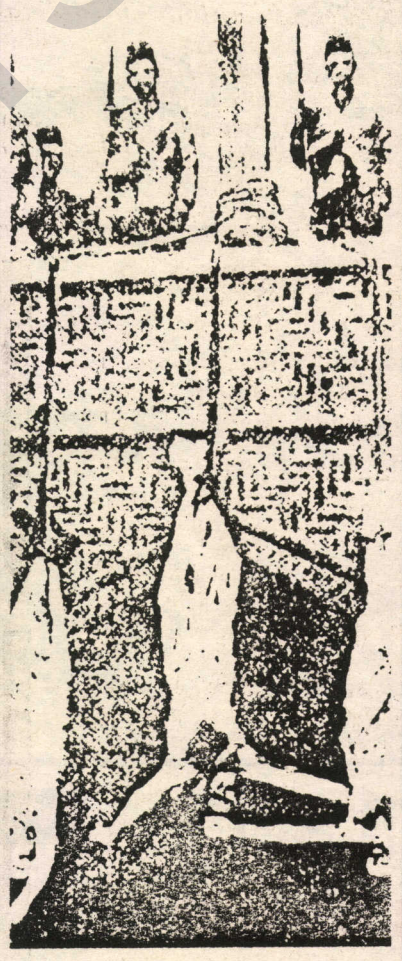

Jenosîda Ermeniyan

☐ Jenosîda (Qatliama) herî bi xwîn di nav qetlîamên li dijî Ermeniyan de, ku di wexta Ebdulhemîd yê II. de destpêkir û heta bi îro dom kiriye, bê şik qetlîama ku di dema İttihat û Terakkî de pêkhatiye ye. Û dîsa bê şik e, ku pêkhatina van qetlîaman bi destê Siltanên Osmaniyan, paşayên İttîhat'ê û bi dû re jî bi destê Kemalîstan çêbûne. Berpirsiyarê yekemîn yê vê qetlîamê, ku di hemdema me de qetlîama herî mezin e, emperyalîzma Elmanî ye.

Rojekî, ku Ebdulhemid yê II. fermana Proja Rêhasin ya Bexdayê dipejirand, qedera gelê Ermenî jî hate xwiya kirin. Gelê Elman di şûna polîtîka Bismarc'ê, ku ji Ewropa dernediket, Polîtîka Wîlhelm ji bo "Xwe Berdan li Rojhilatê" bi kêf pejirand û Mezopotamya, ku ax û kevirên wê zêr e, kete xewna Elmanan.

Ebdulhemid dixwest, ku bi rêhasin re otorîta dewletê bibe mintiqayên rojhilatê yên împaratoriyê. Lê kesên ku ji vê rewşê ne rehet bûn jî hebûn. Xeta rêhasin ku li ser Sêvas-Erzirûm wê bigiha Batûmê, şebeka rêhasin ya Trans-Kafkas tehdît dikir û ji ber vê yekê jî Çaritî ya Rusî pêşiya vê projê bîrîbûn. Şebeka rêhasin ya ku Berlînê bi Bexdê re û bi vî awayî jî emperyalîzma Elmanî bi koloniyên Îngîltere ve girêdida, kaposa emperyalîzma Îngîlîstanê bû.

Rêya ku diçû Rojhilata Navîn, Asya ya Nezîk û Rojhilata Dûr, di nav Ermenîstan û Kurdistanê de derbas dibûn, ku ew jî di nav hidudên Împaratoriya Osamiyan de bûn. Polîtîka emperyalîzma Elmanî ya ji bo "Xwe Berdan li Rojhilatê" daxwazên îstîla yên paşayên Osmaniyan li ser bingeha îdeolojiya nijadparezî daf da û derket holê û ji vê îdeolojiyê re "Turancılık" hate gotin. Îdeolojiya Turan, paşayên Osmaniyan bi ser Ermenîstan û Kurdistanê daf da Asyayê, da ku ji emperyalîzma Elmanî re rê veke. Paşayên Osmanî, ji bo avakirina *"Devleta Mezin ya Tirk"* li rojhilatê derketin seferê û Ermeniyan, ku li ser rêya wan bûn qetil kirin.

Emperyalîzma Elmanya û bi wê girêdayî Osmaniyan Herba Parvekirina Emperyalîzm ya Yekem winda kirin. Gelê Ermenî jî hate îmha kirin. Îmha ji alî Kemalîstan jî, ku duvikê İttîhatçiyan bûn, hate domandin. Qetlîama Ermeniyan, ku îro wek polîtîka dewletê ye, hê jî bi her cureyê berdevam e.

Îro, qetlîama Ermeniyan ji alî dewleta Tirk tê înkar kirin. Nepejirandin û înkar wek polîtîka dewletê di hemû qurim û organên dewletê de, zanîngeh û weşanan de tê tesdîq kirin. Gelê Ermenî êdî bûye **"gûnehkar"**. Zilamên zanê û ilmdar (!) ku di platformên navnetewî de bi navê dewleta Tirk xwe didin nîşan dan, ne bi tenê dikevin rewşa zarotî, di aynî gavê de dikevin rewşa wisa ku dilê meriv bi wan diêşe. Di serî de ew kesên zanê û pispor û dewleta Tirk divê derheqa 2 mîlyon Ermenî de ji bo dinê daxuyaniyek bi namus bidin. Rêya rast û tenê ya vê yekê jî ev e, ku jenosîdan li ser Ermeniyan bi şiklekî fermî bipejirînin û bidin xwiya kirin û divayiyên vê daxuyaniyê ji alî mirovatî û hiquqî bi cîh bînin.

SAVUNMA AVUKATI AÇIKLADI

İ. Beşikçi'nin Af talebi yok!

☐ İsmail Beşikçi'nin savunma avukatı Serhat Bucak Türkiye'de yayınlanan İkibine Doğru isimli dergiye yaptığı açıklamada *''İsmail Beşikçi'nin, hiçbiryerden, hiçkimseden af talebi yoktur''* dedi.

İkibine Doğru'da oldukça geniş bir biçimde yer alan açıklamada, Beşikçi'nin kısa biyoğrafisine, davalarına ve hakkında verilen cezalara da yer verildi.

Av. Bucak, Mart ayında Beşikçi ile yaptığı bir görüşmede, *''Yeni Gündem dergisinde, okuyucu mektubu olarak çıkan bir haberde, bir vatandaşın İsmail Beşikçi'nin tüm görüşlerini benimsediğini, ve altına imza atabileceğini, tahliyesi için kampanya başlatılması gerektiğini''* Beşikçi'ye aktardığını belirterek, bu tür girişimlere karşı Beşikçi'nin oldukça eleştirici olduğunu açıklıyor. Av. Bucak'ın belirttiğine göre, Beşikçi *''Kesinlikle herhangibir şekilde, kendisi ile ilgili bir af kampanyasına karşı olduğunu, affa ihtiyacı olmadığını, normal olarak tahliyesine iki ay kala böyle bir girişimde bulunulmasının yanlış olduğunu, cezasını çektikten sonra çıkmasının kendisi için çok daha onur verici olduğunu''* net bir şekilde vurguluyor.

Avukat Serhat Bucak, yaptığı açıklamada ayrıca şu noktalara dikkati çekiyor: ''Ben avukatı olarak tekrar söylüyorum; Beşikçi, hiç kimseden, hiçbir yerden af istemiyor. İnsanlar, normal olarak Beşikçi'nin affını isteyebilirler. Ama, onun böyle bir talebi yok. İsmail Beşikçi, zamanından önce tahliye edilmesine, ya da cezasının af edilmesine karşıdır. Bunu özellikle yazmanızı istiyorum.''

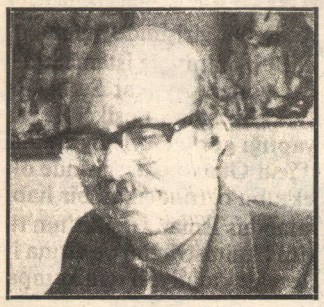

Beşikçi'nin savunma avukatı; "af kampanyaları Beşikçi'yi rahatsız ediyor. Beşikçi'nin hiç kimseden, hiçbir yerden af talebi yok. Takas talebi de yok."

☐ "İsmail Beşikçi hiç kimseden, hiçbiryerden af istemiyor. Af talebi yok. Takas talebi de yok. İsmail Beşikçi, zamanından önce tahliye edilmesine ya da cezasının affedilmesine karşıdır.,,

☐ "İlginçtir, sıkıyönetimin en civil civil dönemleri, bir çok demokrat kişiye, avukatlarımıza İsmail Beşikçi davası ile ilgilenmelerini söylememize rağmen, kimse ilgilenmedi. İ. Beşikçi'nin, Türkiye Yazarlar Sendikası üyesi olmasına rağmen, sendika da ilgilenmedi."

☐ Avukat S. Bucak, ünlü "bir mektuba 10 yıl ceza" verilen davanın karar duruşmasını, Beşikçi'nin savunmasını verdikten sonraki evresini ise şöyle anlatıyor: *''Mahkeme heyeti, savunmanın bir tek sayfasını dahi açıp bakmadan, okumadan, benim de öz olarak savunmamı aldıktan sonra 10 dakika ara verdi. Duruşma tekrar başladığında, 10 yıl ağır hapis cezası açıklandı. Duruşmadan çıktık. Kendisi ile öpüştük. Geçmiş olsun dileğinde bulunduk. Bana, 'hiç önemli değil, sevgili kardeşim; aldığım ceza önemli değildir. Yalnız senden ricam, herkese, tüm Türkiyeli aydınlara söyle, İsmail Beşikçi, taviz vermedi'; ve ekledi: 'ilginç değil mi, 15 dakika içinde karar verdiler. Savunmamdan tek bir kelime dahi okumadılar' dedi. İnanıyorum ki, Beşikçi, düşüncelerinden bir milim taviz vermiş olsaydı, bu cezaya çarptırılmayacaktı.''*

"Aldığım ceza hiç önemli değildir. Yalnız senden ricam, herkese, tüm Türkiyeli aydınlara söyle, İsmail Beşikçi taviz vermedi!''

TKP Konuşmaya başladı

"Bağımsız Kürdistan!"

☐ "Askeri operasyonlar, zoraki göç durdurulmalı!"

☐ Kürt halkının varlığı kabul edilmeli ve milli hakları tanınmalı!"

☐ "Türkiye NATO'dan çıkmasın!"

☐ "Yasal bir parti olmak istiyoruz!"

Fransız Komünist partisi'nin davetlisi olarak, parti tarihinde ilk defa, FKP'yi ziyaret eden TKP Genel Sekreteri H. Kutlu'nun gazetecilerle yaptığı görüşme FTP'nin resmi yayın organı L'Humanite'de yayınlandı. Gazetenin haberine göre, H. Kutlu'ya sıcak bir karşılama töreni yapıldı. Daha sonra, H. Kutlu gazetecilerin sorularını cevapladı. Kürt sorunu ile ilgili olarak H. Kutlu, *''İnsan adını taşımaya layık bütün insanlar, bu sorunun var olduğunu belirtmeli ve çözülmesini istemelidirler''* dedi. H. Kutlu ayrıca, *askeri operasyonların ve zoraki göçün durdurulmasını, bölgedeki sıkıyönetimin kaldırılmasını ve köy korucusu denen silahlı grupların dağıtılmasını istedi. H. Kutlu,* Kürt halkının varlığının kabulü ve milli haklarının tanınması gerekir dedi. L'Humanite yazarı, H. Kutlu'nun, *net bir şekilde Kürt halkının bağımsızlık istemini dile getirdiğini de ekliyor. H. Kutlu ayrıca, Türk ordusunun Irak'a saldırısını, Ege'deki gerilime benzerterek, ''Grev dalgasının yükseldiği bir anda demokrasi mücadelesini kırmak adına, savaş psikozu yaratılmaktadır''* dedi.

Daha önce, paris'te Güneş gazetesine de bir demeç veren TKP Genel Sekreteri H. Kutlu, Türkiye'nin NOTA'da kalması(!) gerektiğini belirtmişti.

Yeni Gündem dergisinin 12-18 Nisan 1987 tarihli 58. sayısında yer alan bir söyleşi de ise, H. Kutlu, *Türkiye'de yeni bir politik yaratacaklarını* belirtiyor, ve *Kürt sorunu, Türk halkının sorunudur* diyor.

ANK • Paris

Enstitüye yeni başkan

ANK-BONN

Almanya'nın tanınmış parlementerlerinden Klaus Immer, okuyucularımızın yakından tanıdığı Prof. Ingeborg Direwitz'in ölümüyle boşalan Bonn-Kürt Enstitüsü Başkanlığına getirildi.

Klaus Immer, 14 yıl SPD parlementerliğini yaptı. Daha çok Doğu-Batı ilişkileri üzerine çalışma yürüten Immer, ayrıca Alman-Bulgar Ortak Parlementerler Grubu Başkanı idi.

1984'de Bonn-Kürt Enstitüsü'ne üye olan Immer, o tarihten bu yana Kürt sorunuyla aktif olarak ilgilenmiş, bu sorunu sıkca Ayman Parlementosuna götürmüştür.

25 Ocak 1987 Alman genel seçimlerinden sonra, 22 Şubat'ta Parlemento'dan ayrılan Immer, kendisi için yapılan ayrılış töreninde, 150 kişilik seçkin davetlilere: ***''Ben bazı dostlarım gibi, Kürt sorunun bu denli vahim olduğunu bilseydim, Kürt halkını çok daha önceleri desteklerdim, demek istemiyorum. Fakat geriye kalan beş-on yıllık ömürü Kürt halkına adamak istiyorum.''*** dedi.

Bonn-Kürt Enstitüsü Klaus Immer'in Başkanlığa getirilmesiyle daha da güçlenerek çalışmalarını sürdürüyor.

Bizler Kurdistan Press çalışanları, Klaus Immer'e hoş geldiniz deriz.

Serokek nu ji Enstituyê re

Parlamenterê Alman, ê naskirî, Klaus Immer, bû serokê Enstituya Kurd a Bonnê. Ciye, ku ji ber mirina Ingeborg Dîrewîtz, vala bûbû, Klaus Immer dagirt.

Klaus Immer 14 salan parlamenteriye SPD kir. Klaus Immer bi piranî li ser têkiliyên Rohilat û Roava dixebitî jî xeynî vî karî, ew serokê gruba parlamenterên Alman û Bulgar jî bû.

Klaus Immer, ku di 1984 an de bû endamê Enstituya Kurd a Bonn'ê, ji wê demê û bi vir de bi awakî aktîfî bi mesela Kurdan daket û gelek caran ew bir parlamentoya Alman.

Piştî hilbijartina 25 ê çeleya paşin 1987 an a Almanya, Immer di 22 ê Sibatê de ji parlamantoyê ve qetya. Çaxa veqetya, ji bo wî şahiyek hat li dar xistin. Di vê şahiyê de Klaus Immer, ji 150 mêvanan re wilo digot: ***''Ez wek hinek dostên xwe nabêjim, ku min zanîba ku mesela Kurdan hevqasî girînge, minê ji berê de gelê Kurd biparasta. Ez dixwazim temenê xwe ê mayî, ji bo gelê Kurd feda bikim''.***

Bi serokatiya Klaus Immer, enstituya Kurda a Bonn'ê bi awakî hêztir, xebata xwe berdawam dike.

Em kedkarên Kurdistan Press, xêrhatina Klaus Immer dikin.

Wêne: Klaus Immer (li rastê), Dr.Yekta Geylanî, jê re tabloya wênezanê Kurd Metîn Çîno, diyarî dike.

www.kurdi.org

Danielle MİTTERAND'dan Kürt Enstitüsü'ne

Bir Milyon Frank!

□ "Sizin bir ülkeniz olduğunu biliyorum. Kültürünüzün, savunmaya, yaşamaya ihtiyacı var."
□ "Dili yasaklanmış bir halk varlığını sürdüremez. Her halkın kültürüne, diline saygı gösterilmelidir."
□ "Fransa'da sayınız kabarık. Ama, sorunlarını anlatmakta güçlük çekiyorsunuz. Sizleri desteklemek, kültürünüzün yaşamasına katkıda bulunmak istiyorum."

Bayan Mitterand, Kürdistan Press yazarlarından M.Baksı'ya "Kültürünüzün yaşamasına, gelişmesine katkım olsun istiyorum" diyor.

ELYSEE SARAYI'NDA BİR KÜRT DOSTU

Nisanın son haftasında Şıvan Perwer'le birlikte Paris'teydik. Bayan Mitterrand, Kürt Enstitüsü için, 26.4.1987 günü kendi adına kurulan *"Fondation Danielle MITTERRAND"* binasında bir kokteyl verecekti. Fon yönetimi bu çok önemli ve görkemli güne bizleri de çağırmıştı. Bayan Mitterrand, Kürt halkına Paris'ten seslenmek, Kürt halkıyla dayanışmak istiyordu. Fransa Devlet Başkanı Francuis MITTERRAND'ın hanımı, Kürt halkının nasıl acı çektiğini, dört yandan nasıl haince çevrildiğini, kan içinde bulunduğunu, ELYSEE SARAYI'nın kalın duvarlarını devirerek görmüştü... Paris, Kürdistan'a Ankara'dan daha yakındı. Çünkü Parist'te Kürt halkını seven, onu destekleyen, ona arka çıkan Danielle MITTERRAND gibi insancıl, demokrat, barışsever bir kadın vardı...

BİR MİLYON FRANK

Bayan MITTERRAND çok duygulu ve çocşkulu bir konuşmayla kokteyli açtı. Sonra Kürt Enstitüsü Başkanı Kendal NEZAN konuştu. Salonda seçkin bir davetli grubu vardı. Geceye hem Kürdistanlı bazı sanatçılar, işadamları, politik kişiler, hem de tanınmış Fransızlar çağrılıydı. Örneğin dünyaca ünlü Prof.Maxime RODINSON davetliler arasındaydı. Prof.Rodinson, *"Hz.Muhammed ve İslam"* adlı yapıtıyla, İslam alemini derinden sarsmış, yazdığı kitaplar filmlere konu olmuştu.

İki saatlik bir kokteyl, Paris Kürt Enstitüsüne bir milyon frank kazandırmıştı. Bunun yarısını bir çek olarak Kürtler Bayan MITTERRAND'a sunmuştu. Diğerini de Fransızlarla beraber Bayan MITTERRAND'ın Fon'u karşılamıştı.

KOKTEYLİN AMACI

Bilindiği gibi, Paris Kürt Enstitüsü, 1982 yılında, yani MITTERRAND hükümetinin başa geçmesiyle gerçekleşmişti. 1983 yılının baharında faaliyete geçen Enstitünün kurucuları arasında Yılmaz GÜNEY, CİGERXWİN, Prof.Qanadê KURDO gibi yazar, şair, araştırmacılar vb. vardı. MITTERRAND hükümeti tarafından resmen tanındığı için devlet yardımı alabiliyordu. Bu durum Kürt halkının düşmanlarını deliye çevirmişti. Militarist Türk devleti ise özellikle rahatsızdı. Ama Fransa Hükümeti bu çağdışı kafalara uymuyor, onları duymuyor, görmüyordu. GÜNEY'in kurucuları arasında olması, Enstitüyü desteklemesi ise, yanlız sömürgeci Türk devletini değil, aynı zamanda resmi ideolojinin gönüllü yayıcıları olan Türk sanatçılarını, ırkçı aydınları da deliye çevrmişti...

YARDIM KESİLİYOR

İsteklerini MITTERRAND hükümetine kabul ettiremeyen Türkiye, Fransız sağının iktidar olmasıyla bu özlemine kavuştu. Sağ hükümet, Kürt Enstitüsüne her yıl devletçe verilen parayı kesti. Fransız sağı, Türk burjuvazisi gibi sadık bir uşağını elbette Kürt Enstitüsüne değişmezdi...

Bu duruma sevinenler, ha bugün, ha yarın Enstitünün kapanmasını beklerken, bu kez Kürt halkının dostları devreye girdiler. Bu dostlardan birisi de Bayan MITTERRAND'tı.

Soruyorum Bayan MITTERRAND'a:

Kürt Enstitüsünü neden destekliyorsunuz Danielle MITTERRAND?

Ben Kürt halkını, Paris Kürt Enstitüsü aracılığıyla tanıdım, *diyor bana Bayan M ıtterrand.* Kürt halkının tarihini, acılı yaşamını bana öğreten, anlatan Enstitüdür. Bu Enstitü Kürt halkının geçmişini, geleneklerini koruyor, savunuyor. Kürt halkının zengin halk kültürünü korumak, kollamak; bu halkın umudunu, değerlerini canlı, dinamik tutmak için bu Enstitüye gerek var bence. İşte bu yüzden ben tüm gücümle bu kurumu desteklemeye karar verdim. Politik ve dinsel duygulardan uzak olan bu Enstitü, bütün dünyada Kürt halkının kültürünü, tarihini sergileyen önemli bir kurumdur. Bu kurumda Kürtler ve Kürt olmayanlar, Kürt halkıyla ilgili gerekli bilgilerle beraber Kürt halkının uygarlığına ilişkin zengin belgeler bulabilirler.

KÜRT LOKANTASINDA

Kokteylden sonra Paris'in merkezi bir yerinde açılan "DİLAN" adlı bir Kürt lokantasına gidiyoruz. Fransız güvenlik görevlileri sarmış çevreyi. Fransız Devlet Başkanı Francuias MITTERRAND'ın hanımı bir Kürt lokantasında yemek yiyecek... Olacak şey değil bu! Ecevitler, İnönüler, "sol" Kemalistler duysalar çatlarlar herhalde. Sosyalist Enternasyonal'in hayranı bu ırkçı baylar, herhalde kendi gözlerine inanamayacaklar. Bayan Mitterand, düpedüz *bölücülük, bölgecilik* yapıyor işte! Bu hanım, *Kürt teröristleri* ile kolkola girmiş, bir Kürt lokantasında, Şıvan'ın iç açıcı sesinden Xezal'ı dinleyerek, acılı-ekşili Urfa yemekleri yiyor!

Bayan Mitterand, Prof. Maksim Rodinson ile birlikte, bir Kürt lokantısında, sanatçı Şıvan'ı dinliyor,karşıda Enstitü yöneticisi Kendal Nezan

VE ELYSEE SARAYI

Ertesi gün öğleden sonra, Kendal'la beraber Elysee Sarayı'na gidiyoruz. Koca bina, güvenlik güçleri tarafından kordona alınmış. İzinsiz, sinek uçsa yakayı ele verecek. Burası, Fransa'nın yüreği. O yüreğe girmek de pek kolay değil. Kimbilir neler görüpgeçirmiş bu taş duvarlar? Kimler yaşamış bu görkemli yapıda...

Bayan Mitterand'ın, DİLAN'da bize verdiği kartvizit, bütün kapıları açıyor.Babamızın evi gibi rahat rahat giriyoruz koca saraya. Etrafta merasim kıtaları bölük bölük. Selam verip içeri dalıyoruz. Koridorlar, koca koca salonlar; tarih kokan, ihtilal kokan odalar, duvarlar, resimler...

Dün gece, DİLAN'da bizimle yemek yiyen, gülen, şakalaşan Bayan Mitterand'a ulaşmaya çalışıyoruz. Polisler, odacılar, sekreterler, askerler, koca koca cins köpekler...Sonuçta, bayan Mitterand görünüyor kapıda. Kuçaklaşıyorlar Kendal'la. Seviniyorum. Düşmana inat, Kürt halkı, üstüne kilitlenen kapıları birer ikişer aralamaya başlıyor artık. İçim sevinçle doluyor. Demek ki artık, yalnızca zındanlara, işkence hücrelerine değil, devletlerin yönetildiği kurumlara da girip çıkabileceğiz.

Soruyorum Bayan Mittirend'a:

□*Kürt sorununa neden ilgi duyuyorsunuz?*

□□ Ben İkinci Dünya Savaşı'nda, ülkesi Naziler tarafından işgal edilmiş genç bir kuşaktan geliyorum,*diyor bayan Mitterand.* Faşizme karşı direnen, faşizme boyun eğmeyen bir kuşak. Ben ülkemin bağımsızlığı için direndim. En azından bu bile, ezilen halkların safında yer almam için yeterli bir nedendir.

Sizleri görmeden önce, bir ülkenizin olduğunu, yani Kürt olduğunuzu biliyordum. Biliyorum ki, kültürünüzün savunmaya, yaşamaya ihtiyacı var. Fransada sayınız oldukça kabarık. Ama, sorunlarınızı anlatmada zorluk çektiğinizi de biliyorum. Fransız halkının size kulak vermesi, sizin örgütlenmeniz büyük önem taşıyor. Ve ben sizleri, sizlerin çalışmalarınızı desteklemek istiyorum.

Kültürünüzün yaşamasına, gelişmesine katkım olsun istiyorum.

□*Sayın Danielle, bu gün Türkiye'de çocuğuyla kürtçe konuşan bir Kürt anası, ilgililer tarafından aşağılanıyor, horlanıyor, zaman zaman tutuklanıyor. Siz bir ana olarak bu konuda neler söylemek istersiniz?*

□□ Bu ana, kendi dilinin dışında, kendi çocuğuna sevgisini nasıl iletecek acaba? Tereddütsüz açıklamak gerekir ki, tüm insanlar kendi dillerinde özgür olmalıdırlar. Bu bir temel haktır. Dili yasaklanmış bir halk, varlığını devam ettiremez. Her halkın diline, kültürüne saygı gösterilmelidir.

Zaten bu nedenle, bizler Kürt Enstitüsü'nün gelişmesini, güçlenmesini istiyoruz. Kürt Enstitüsü'nün yükü ağır, görevleri fazladır. Ve bu görevlerin yerine getirilmesi oldukça önemlidir.

Bayan Mitterand, bu belirlemeleri tam da Türk devletinin ve Avrupa'daki bazı karanlık güçlerin Kürtleri terörist ilan etmek istediği bir ortamda söylüyordu bana. O halde Elysse Sarayında bulunan bir Kürt gazetecisi olarak neden Olof Palme'yi sormayayım Bayan MITTERRAND'a:

□*Sayın Danielle MITTERAND, Olof Palme Kürt halkının yakın dostuydu. Sonra Kürt halkının düşmanları, Palme cinayetini Kürt halkına yıkmaya çalıştılar. Ne dersiniz?*

Bu sorum, Palme'nin adı, bu güleç yüzlü, canlı sempatik hanımı sonsuz acılara boğuyor. *"Ben bu suçlamalara inansaydım, işin ne vardı Elysse Sarayı'nda"* der gibi bakıyor gözlerime acı acı. Gözleri nemli sürdürüyor konuşmasını:

□□ Ben Olof Palme'yi, biz daha iktidara gelmeden önce tanırdım. O gerçek bir dost, gerçek bir arkadaştı. İnsan hakları konusunda, ezilen halklar konusunda aynı fkirleri paylaşıyorduk. O'nun ülkesi politik mületicilere sonuna kadar açıktı. Biz onunla kardeştik, hemfikirdik bu konuda. Onun ölümü bizleri derinden sarstı ve hayretler içinde bıraktı. Yanlız beni değil, tüm Fransız halkını da. Palme dünyada teröre kurban gidecek en son lider olmalıydı bence. Ben de herkes gibi irkildim bu korkunç cinayetten...

Bn. Mitterand: "Palme'nin katli, büyük bir kayıptır

Kendal ve ben ELYSSE SARAYI'nı arkamızda bırakırken, Fransa Radyosu haber bülteninde, İsveç Polis Şefi HOLMER'in görevinden ayrıldığını, Kürtlerin Palme cinayetiyle ilişkilerinin olmadığını bütün dünyaya duyuruyordu. Fransa Radyosunun haberi Çankaya'daki katilleri ne kadar rahatsız etti acaba?!...

Mahmut BAKSİ

Öğrenci cephesinde yeni birşey yok!!!

Foto; M. İstemi/ Milliyet

□ 1960'lı yıllarda yükselen gençlik eylemlerinde, üniversite gençliği, her şeyi el yordamı ile bulmak zorundaydı. Türkiye'de devrimci hareket, denenmiş siyasi önderlerden, militan kadrolardan yoksun olduğu gibi, yeterli bilgi birikimine de sahip değildi.

□ 12 Mart müdahalesi, önder kadroları yok etti ve 1974'den sonra yükselen gençlik eylemleri gene, politik önderliğin boşluğuna yuvarlandı.

□ Bu gün, benzer eylemlerle yola çıkan üniversite gençliği, gene aynı trajik eksikliklerle yoluna devam etme gerçeği ile yüzyüze.

● Nisan'ın ikinci haftasında, Türkiye, güvenlik kuvvetleri ile çatışan öğrenci eylemlerine sahne oldu. *"Tek Tip Öğrenci Derneği Yasa Tasarısı"*na karşı protestolara girişen gençlik, karşısında 12 Eylül öncesinde olduğu gibi, güvenlik kuvvetlerini buldu.

12 Eylül'den sonra, *"Anarşi ve terörün kaynağı"* durumunda gösterilmek istenen üniversitelere çeki düzen vermek amacı ile kurulan YÖK (Yüksek Öğrenim Kurumu), Üniverseteyi temizlediği kadar temizledi. İşine son verilen öğretim görevlileri yanında, öğrenci yurtları da birer kışla haline getirildi. YÖK'ün 25 üyesinden yalnızca 8'i akademik ünvana sahipti, geriye kalan 17 üye ise, bizzat yargı organlarından atama ile işbaşına getirilmişlerdi. YÖK, Cumhurbaşkanlığı Konseyi tarafından titizlikle yönlendirilmekteydi. Buna rağmen, toplumun en radikal kesimini oluşturan gençliğin, istenen düzeye getirilmesi mümkün olmadı.

Gençlik hareketlerinin dünya düzeyindeki gelişimi, şu gerçeği açıkca ortaya koymuştur: gençlik hareketleri, toplumdaki dengesizlikleri en çabuk ve en sivri biçimde yansıtan en önemli göstergelerden biridir. Baskının, terörün, işsizliğin, fuhşun, karaborsanın, toplumsal adaletsizliğin velhasıl kapitalist toplumda var olan bilcümle hastalıkların, toplumu açık bir şekilde kemirmeğe başladığı zaman, ortaya çıkan tepkinin ilk taşıyıcısı ve savunucusu gençlik olmaktadır. Ne var ki, genel olarak gençlik hareketleri, tepkilerini ortaya koyarken, toplumun dinamik, devrimci güçlerinden soyut bir yerde durmamıştır. Örneğin, gençlik hareketlerinin -bu daha çok öğrenci gençlik demektir- en yaygın ve etkili olduğu Fransa'da, 1968 olayları, hemen ardından 9 milyonluk işçi kitlesinin eylemleri ile desteklenmişti.

68 Fransa öğrenci eylemleri, Nantarne Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde bir havuzun açılışını yapan Maliye Bakanı'nın havuza atılmasıyla başlamıştı. Eylem, genişledi. Yaygınlaştı. Çünkü, işsizlik, enflasyon yanında, üniversite özerkliği gibi hak ve özgürlükler de hemen hemen yok edilmişti. Eylem, doğal olarak, işçi sınıfının, aydınların, demokratik kitle örgütlerinin desteğini aldı. Eylemler, demokratik, özerk bir üniversitenin, ancak, demokratik bir toplumda var olabileceğini de kanıtlamış oldu.

18 yıl sonra, Fransa'da sağ iktidarın, yabancılar sorunu, cezaevlerinin özelleştirilmesi vb.yanında, eğitim ve öğretimde de fırsat eşitliğini ortadan kaldırmaya yöneldi. Harçların yükseltilmesi gibi bir dizi anti-demokratik yasalar çıkarıldı. Öğrenciler, bu kez maliye bakanını havuza atmakla işe başlamadılar ama, Paris'in sokaklarına döküldüler. Bu geniş ve yaygın protesto karşısında hükümet geri adım attı ve yasa tasarılarının bir bölümü geri alındı.

Türiye'de, 12 Eylül kabusunun yarattığı karanlık ortamda, şu ya da bu biçimde tepkilerini dile getiren öğrenciler, zaman zaman, protestolarını çeşitli eylemlerle ortaya koydular. Bunlar arasında, açlık grevleri, yemek boykotları, konuşmama, şehirlerarası uzun yürüyüşler sayılabilir. Bu arada, dertlerini anlatmak için gittikleri parlamentoda, göz altına alınıp çıktılar. Bu protestolar, yer yer ürün de verdi. Örneğin, dernekler kurulmaya başladı. YÖK bazı baskıları sessizce kaldırdı. Seslerini, yayın organları ile de duyurmaya çalışan gençlik, çeşitli peryodik yayınlar çıkarmaya, ve sorunlarını daha geniş kitleler önünde tartışmaya başladı. Ürkütücü gelişmeler, Özal hükümetini de ürküttü ve tek çare olarak, Türkiye'de uygulanmak istenen de-politizasyona uyarlı olarak öğrenciler için de *Tek Tip* öğrenci dernekleri kurulması yönüne gidildi. Bu düşüncenin bir yasa tasarısı halinde meclise sunulmasından sonra, gençlikten beklenen tepki de geldi ve çeşitli yerlerde protesto eylemleri başladı. Bu arada, Pozantı'da 8 öğrenci tutuklandı, İstanbul'da 66 öğrenci gözaltına alınıp DGM'de sorguya çekildi, Ankara'da toplu olarak postaneye gidip TBMM Başkanlığına *"Derneklerimiz Kapatılamaz"*, *"Yasa Tasarısı Geri Alınmalıdır"*, *"Arkadaşlarımız Serbest Bırakılmalıdır"* biçiminde telgraf çekmek isteyen öğrenciler, polisin *" dağılın" uyarısına uymadıkları için coplanarak dağıtıldılar, Eskişehir-Anadolu Üniversitesi'nde, 500 öğrenci yemekleri çöpe attılar, İzmir 9 Eylül Üniversitesi, Hukuk Fakültesinde 60 öğrenci açlık grevine başladı...* Sonuç olarak, Özal hükümeti, yasa tasarısını geri çekeceğini, değişik bir biçimde tasarıyı yeniden ele alacağını açıkladı...

Öğrenciler, tam da bu noktada, Türkiye'nin trajik bir gerçeği ile yüzyüze geldiler. Eylemler, toplumun dinamik, devrimci güçlerinden aktif bir destek görmüyordu. Öğrenci eylemleri, ne geniş işçi kitlelerinin destek grevleri ile ve ne de aydınların, demokratik kitle örgütlerinin aktif katılımı ile desteklenmiyordu. Öte yandan, demokratik ve sosyalist siyasal mücadele alanında ise, son yirmi yılın hazin boşluğu bütün heybeti ile gene bomboş duruyordu. Bu, devrimci önderliğin politika sahnesinde olmayışıydı.

Tarih, acı bir biçimde tekerrür ediyordu işte. Gençlik, doğal olarak politik önderliğin boşluğunu kısa sürede görecek ve bu boşluğu kendisi doldurmaya aday olacaktı. Bütün bir 25 yıl boyunca bu böyle olmuştu. Öğrenci dernekleri siyasal kariyer için bir sıçrama tahtası görevi görmüş, bir kaç aylık dernek yönetim kurulu üyeleri, yarı—legal ya da sözüm ona illegal örgütlerin MK üyeleri, teorisyenleri, siyasi liderleri oluvermişlerdi. Bunlar, gerçi, bir kaç yıl sonra reddi miras edip, yanlışlarını gördüklerini açıklayacaklardı ama, arkadan gelenlere bilgi ve deney aktaracak yapılar da siyasi polis tarafından, zındanda, zulumda, işkencede imha edilecekti.

Talihsizlik öylesine çıplak ki, örneğin, Fransa'da öğrenci eylemleri 9 milyonluk bir proleter kitle tarafından omuzlanmıştı. Türkiye'de ise TÜRK-İŞ, hükümetin politikasının taşıyıcılığını yapmakta. Söz gelimi, TÜRK-İŞ'in bağlı olduğu Hür İşçi Sendikaları, Türkiye'nin Ortak Pazar'a girmesine -Türkiye'de demokrasi yoktur diyerek- karşı tavır alırken, onun bir üyesi olan TÜRK-İŞ, hükümet çevrelerinin tezlerini birebir tekrarlayarak, Ortak Pazar'a girmenin mücadelesine soyunmaktadır. Son 25 yıldır, bırakalım sosyalistleri, burjuva demokratlarının bile, NATO'ya ve onun doğal bir uzantısı olan İkili Anlaşmalara karşı mücadele etmelerini bir ağızda silip atan TKP, Türkiye'nin NATO'dan çıkmaması gerektiği yolunda bir burjuva gazetesine demeçler vermekte...

Bu politik ve ideolojik karmaşa, elbette doğrudan öğrenci gençliği etkileyecektir. Öğrenci gençliğin, gene politik önderlik arayışı içine savrulması kaçınılmazdır. Gençlik, bilgi ve deney birikiminden yoksun, bu anlamda silahsız ve savunmasız *düzeni değiştirme* eyleminde kendisini bir özne olarak görmeye başlayacaktır. Son 20 yıldır karşı-devrimin saldırılarıyla kadrolarını yitiren, örgütsel yapısı çöküntüye uğramış devrimci hareketin en duyarlı kesimi olan gençlik, farklı bir zaman ve mekan boyutunda, farklı niteliklerle de olsa, aynı trajik yolu yeniden katetme savaşına girme durumundadır.

Geçilen sürecin kısır tartışmaları henüz unutulmamıştır. Ama, kavga alanına yeni girenler için bunlar çok bilinmeyenli bir denklemden başka bir anlam ifade etmez. Demokratik kitle örgütlerinin deformasyonu, dar ve kısır grup çekişmeleri, donmuş ideolojik kavramlar uğruna hayatın canlı pratiğinden kopuş, ilişki ve ittifakların dinamitlenmesi, dost güçler arasındaki düşmanca çatışmalar vebenzeri hastalıklar, birer ikişer ortaya çıkmaktadır zaten. Gökyüzü isimli bir dergide, sorunlarını tartışan gençlerden biri şöyle bir belirleme yapıyor: *"Bu gün gündemde tutulan ve 'tartışılan' konulardan bir tanesi de demokratik merkeziyetçiliktir. Yarın dergisinin, Nisan sayısında tartışılan bu ilke, hiç de demokratik kitle örgütlerinin yapısına uymayan bir perspektif ile ortaya konulmaktadır. Parti örgütlenmesi ile, demokratik kitle örgütü olan Öğrenci Dernekleri'nin örgütlenmesi birbirine karıştırılmaktadır"*

Bir dönem, bizler de bu platformlarda boğazlaşmıştık galiba!!

Bizi, düne, dünün en olumsuz platformlarına götürecek, bundan daha iyi bir belirleme olamaz.

Sonuç olarak, gençliğin ve özel olarak öğrenci gençliğin, dinamik ve devrimci atılımları bir yanda duruyor..Türkiye ve tabi Kürdistan'da politik önderlikten yoksunluk, bilgi ve deney birikiminin taşıyıcılarından yoksunluk, mücadelenin yolunu aydınlatacak devrimci bir teoriden yoksunluk, bir başka yerde. Açıktır ki, düzenin rahatsızlıklarından doğrudan doğruya ve en erken bir biçimde etkilenen öğrenci hareketlerinin ortaya koyduğu ve koyacağı düzenin hastalıklarına yönelen protestolar, ancak ve yalnızca, gençlik hareketlerinin genel devrimci hareket içinde doğru yerini alması ile bir anlam ve değer kazanır. Tersi durumda, yaşanan kanlı geçmiş, farklı biçimler içinde yeniden yaşanacaktır demektir.

Kaldı ki, öğrenci hareketi, içinde bulunduğu süreçte, henüz, bir ana sorunu, ***Kürt sorununu*** tartışma durumunda değil. Kürt sorunu gündeme girince, sarsıntı çok daha büyük olacaktır.

Evin Bawer • Viyana

Ermeni Jenosidinin 5 evresi

□ Büyük jenosid, 24 Nisan 1915'de başlatıldı. Ermeni aydınları, seçkin Ermeni liderleri ve halktan ileri gelen kişiler evlerinden alınıp, katledilmek üzere Haydarpaşa garına götürüldüler.

□ 1890 yılında toplam 2 milyon 900 bin kadar olan Ermeni nüfusu, 1925 yılında 130 bine indi. TC'nin sınırları içinde kalan Ermeni anavatanında ise, Ermeni nüfusu 2 milyon yüzbinden, maalesef 30 bine inmişdi.

Katledilen ailelerden geriye binlerce sahipsiz çocuk kaldı

Ermeni jenosidinin 72. yıldönümü nedeni ile Kurdistan Press, Ermeni tarihi üzerine araştırmalar yapan Ara M. Sipanyan ile görüştü.

□ *Jenosidin tarihsel konumu hakkında düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?*

□ Tabii. Tarihsel süreç içinde Jenosid olgusunu 5 evrede ele almak gerekiyor.

Birinci evre, 1890'lardan, 1909'a kadar olan zaman dilimini kapsıyor. İkinci evre, 1915-16 ve 17; üçüncü evre, 1918 Şubat-Ekim ayları; dördüncü evre, 1919-22 yılları ve beşinci evre 1923'ten günümüze kadar gelen süreci içine alır.

Nesilden Nesile katliam

□ *Bu Jenosidin evreleri hakkında neler söylenebilir?*

□ Birinci Ermeni Jenosidi, II.Adulhamid döneminde, Bab-ı Ali'nin kararlarının, yöresel idareciler tarafından uygulanması biçiminde ortaya çıktı. Katliamlar, genellikle, devlet ajanlarının, bağnaz din adamlarını kışkırtmaları biçiminde uygulandı. Bu evrede, Hamidiye Alayları da katliamlara katıldılar. Ayrıca, ordu birlikleri, polis ve jandarmalar da yer yer katliamlara giriştiler.

" Sürgün kafileleri yol boyunca başıbozukların taaruzlarına uğradı. İnsanlar acımasızca öldürüldü. Kadınların ırzına geçildi. Kadınlar, kızlar, çocuklar kaçırıldı..Esir ticareti yapıldı"

İkinci jenosid, II.Abdulhamid'i devre dışı bırakarak iktidara el koyan İttihat ve Terakki Cemiyeti döneminde uygulandı.

Ermeni ulusunu topyekun imha etme kararı ile 1915'in ilk aylarında başlatılan jenosid eylemi, aynı yılın son aylarına doğru büyük ölçüde gerçekleştirildi.

Önce silah altına alınan Ermeniler, birliklerinden toplanarak kurşuna dizildiler. Bir kısmı ise *"Amele Taburları"*nda acımasızca çalıştırıldıktan sonra katledildiler.

Ermenilerin oturdukları şehirlerdeki aydınlar, Ermeni ileri gelenleri ve Ermeni seçkinleri evlerinden toplanarak ücra yerlerde topluca katledildiler. 24 Nisan'da İstanbul'da Ermeni aydınları ve seçkin liderler katledilmek üzere evlerinden alınıp Haydarpaşa Garına götürüldüler. Bu nedenle 24 Nisan 1915 tarihi, Ermeni imha eylemlerinin tümünü kapsayan olayları da içine alan bir anlam ifade eder. Ermeni jenosidinin yıldönümleri de bu tarihe göre saptanmıştır.

İstanbul ve İzmir başta olmak üzere, Ermenilerin yaşadıkları şehirlerdeki sağlam Ermeni erkekleri toplanarak, katledildiler. Geriye kalan, yaşlı, sakat, hasta ve kadınlar ile çocuklar sürgüne gönderildiler. Sürgün yeri bu günkü Suriye sınırları içinde bulunan Derezor, Meskene ve Haseki bölgeleri idi.

Sürgün kafileleri, yol boyunca kışkırtılmış başıboş müslümanların taruzuna uğradı. Bu taaruzlarda, insanlar acımasızca öldürüldü, kadınların ırzına geçildi, kadınlar, kızlar ve çocuklar kaçırıldılar, esir ticareti yapıldı. Bu vahşetten kurtulabilen her yüz kişiden ancak 10 ya da 15'i sürgün yerine ulaşabildi.

Gerek katliamlar ve gerekse sürgün kafilelerinin kırımı, İttihat ve Terakki'nin gizli polis örgütü olan Teşkilatı Mahsusa (şimdiki MİT) tarafından organize edildi.

Aynı dönemde, İran devleti içinde bulunan Maku ve Koy bölgeleri ile, Urmiye ve Tebriz'deki Ermeni kolonilerinde de jenosid eylemleri gerçekleştirildi.

Üçüncü Ermeni jenosidi, Çarlık Rusyası'nın yenilmesiyle beraber Rus ordusunun geri çekilmesinden sonra başlatıldı. 1917-de Bolşeviklerin iktidarı almasından sonra, Rus ordusu geri çekilince, 500 km. uzunluğundaki Kafkas cephesinin savunması, Ermeni silahlı birliklerinin üstüne yıkıldı. Bunlar yeterli silahlara sahip olmadıkları gibi, yeterli askeri bilgi ve deneye de sahip değildiler.

Pan-Turancı ideoloji gereği, Asya'yı fethe çıkan Osmanlı paşaları, işgal ettikleri yerlerde, geniş çaplı imha eylemlerine giriştiler. Zaman darlığı, geniş sürgünlere el vermiyordu.

Dördüncü jenosid, Mondros Müterakesinden sonra uygulandı. Bilindiği gibi, Osmanlı, Mondros Materakesine göre, ordularını dağıtacak ve Kafkas sınırında 1914 Rus-Osmanlı sınırının batısına çekilecekti. Bunlar uygulanmadı. Osmanlı ordusu, geri çekilme işini 2-4 ay geçiktirdi. Bu arada, sivil giyimli yüksek subaylar ve binlerce deneyli asker, bol miktarda silah ve cephaneyle beraber, Dağıstan, Azerbeycan ve Kuzey-Doğu Ermenistan bölgelerindeki müslüman halkın içine yerleştirildi.

Kanlı Tablo

Bunlar Erzurum'dan gelen emirlere göre, 1919-20 ve 21 yıllarında sayısız askeri eylemlerde bulundular. Bu eylemlerin büyük bir bölümü Ermeni halkına ve *"Ermenistan Cumhuriyeti"*ne karşıydı.

Aynı dönemde, eski Osmanlı subayları M.Kemal'in önderliğinde savaşa başladılar. Ve bulundukları her yerde, Ermenilere karşı soykırım uyguladılar.

1890-1922 dönemindeki jenosidlerin kanlı sonucunu sayılarla ifade edersek şöyle bir tablo ortaya çıkar: 1890 yılında bugünkü TC sınırları içinde 2 milyon 900 bin kadar olan Ermeni nüfusu, 1925 yılında 130 bine inmişti. Aynı tarihlerde Batı Ermenistan'da ise, Ermeni nüfusu 2 milyon 100 binden malesef 30 bine inmişti.

Eğer jenosidler olmasaydı, bu gün Türkiye'de en az 11 milyon, tüm Ermenistan'da ise, yaklaşık 16 milyon Ermeni yaşıyor olacaktı.

"1890 yılında ikimilyondokuzyüzbin Ermeni nüfusu, 1925 yılına gelindiği zaman, 130 bine inmişti, Batıermenistan'da ise yalnızca 30 bin Ermeni kalmıştı"

1923'ten günümüze kadar süregelen Ermeni jenosidi ise, akıl almaz yöntemlerle sürekli uygulanagelmiştir. Bu gün de devam etmektedir.

Osmanlı artığı paşaların sürdürdüğü politika, devlet sınırları içinde değişik kültürlerin sömürülmesi ve yok edilmesi oldu. Yeni TC'nin yöneticileri devamlı olarak ırkçı-şöven ve ayrımcı bir politika izlediler. Kürt halkının direnişi ise kanla ezildi.

Ermeniler üzerinde sürdürülen imha planları, bu kez *"kansız"* sürdürülmek istendi. Ankara hükümetinin anadili türkçe olmayan müslüman haklara karşı tavrı *"dostça"* ve *"kardeşçe"* idi. Sadece Rumlar ve Ermeniler resmen düşman sayılıyordu.

Lozan antlaşmasından sonra bu azınlıklar politikası da değişti. Savaş sırasında azınlıklara vaadedilen tüm haklar unutuldu. Saldırgan ve kaba bir şöven politika izlenmeye başlandı. Türkiye'de yaşayan herkes *"Türk"* idi. Türk olduğu için de *"mutlu"* idi. Türkler, Cengizlerin, Hülagülerin torunlarıydılar. Bütün dillerin anası türkçe idi. Düyaya medeniyeti Türkler yaymışlardı. Hz. Muhammed bile Türkdü.

Bu kaba, bilimdışı ve ırkçı-şoven mantık zaman içinde devletin resmi görüşü haline geldi.

Bu arada, İstanbul dışında bulunan, rumca konuşan ve hristiyan, ortodoks mezhebine bağlı olan halklar Doğu Trakya'dan, Ege'den, Küçük Asya'dan, Pontus vesair yörelerden toplanarak topluca Yunanistan'a sürüldüler.

Sürgün yerlerinde perişan bir biçimde sefalet içinde yaşayan Ermenilerin anayurtlarına dönmelerine izin verilmedi. Çünkü Ermenilerin anayurtlarında yaşamış olmak gibi *"küstah" bir "suç"*ları vardı!..

Türkiye'de hala yaşayabilen Ermenilere gelince, bunlar hayatta kalabildikleri için M. Kemal'e tapınmaya başlamışlardı! Onları yanlızca, yaşıyabilmek için ekmek parasını kazanabilmek, ve hayatta kalmalarına izin vermiş olan hükümetin gözüne girebilmek için dalkavukluk yapmak ilgilendiriyordu.

" Cumhuriyet'ten sonra sürgün yerlerinde perişan bir halde yaşayan Ermenilerin, anayurtlarına dönmelerine izin verilmedi. Çünkü, onların anayurtlarında yaşamış olmak gibi 'küstah' bir 'suç'ları vardı!,,

TC devleti ise, ne Osmanlı döneminde ve ne de Cumhuriyet döneminde, Ermenilere karşı hiçbir jenosid ya da baskı yapılmadığını, tersine Ermenilerin yaşlı-sakat demeden müslüman halkı boğazladıklarını yaymaya başladılar. Bu hasta düşünceyi bir devlet politikası haline getirdiler. Üniversiteleri, aydınlar ve yazarları ile hep bir ağızdan bu kanlı inkar politikasını sürdürdüler.

TC devletinin bu resmi görüşüne göre, *"gözü dönmüş Ermeni çetelerinin bir tek düşünceleri varmış: o da Türkleri öldürmekmiş... Bunun ortaya çıkacağı anlaşılınca da kaçmışlar. Savaş sırasında kaçtıkları için de bunlar vatan haini sayılıyormuş. Vatan hainlerinin malları hazineye devredilirmiş. vb vb."*

Öte yandan, İstanbul dışında, hiç bir meskun mahalde 300'den fazla Ermeni topluluğu bulunmayacağı karar altına alındı ve uygulandı. 1930 yılına kadar, Artvin, Mardin ve diğer bölgelerden yüzlerce Ermeni ailesi sırf bu nedenle kovuldular.

Lozan anlaşmasına göre hristiyan azınlık haklarından istifade eden TC devleti yeni sözcükler, kavramlar da uydurdu. Buna göre, *Rum demek, Grek-Ortodoks dininde Türk demektir. Ermeni demek, Ermenice konuşan Türk demektir, Laz diye bir şey yoktur, Gürcü diye bir şey yoktur. Kürt demek, dağlı Türk demektir. Asuri demek, Süryani Türkü demektir. Devlet sınırları içinde Arap yoktur!!!*

Özel olarak Ermenilerle ilgili şu kısıtlamalar da getirildi. Ermeniler muazzaf subay olamaz. (1945 yılına kadar yedek subay bile olamazlardı), Ermeniler devlet memuru olamaz, Ermeniler gayet ender olarak herhangi bir belediye de çalışabilirler, Ankara, İzmir ve İstanbul dışında Ermeniler, Ermeni olarak yeni bir yaşam kuramaz, ev-bark sahibi olamaz, işyeri açamaz, ikametgahının dışında, hiçbir Ermeni Batı Ermenistan'a giremez, eğer mutlaka girmesi gerekiyorsa, bölgenin askeri komutanından izin alması gerekir...

1939 yılında Hatay'ın TC sınırları içine alınması ile beraber, oraya sığınmış olan 40 bin kadar Ermeni yeniden sürgün yollarına düştüler.

1924-38 dönemindeki Kürt hareketlerinden sonra uygulanan Mecburi İskan'lara, yöredeki Ermeniler de dahil edilip, Kürtlerle beraber Batı bölgelerine sürgüne gönderildiler.

1919'dan günümüze kadar, Ermenilerin sürüldüğü ve yok edildiği anayurtlarında bıraktıkları mal varlıkları vesair zenginlikler sistematik ola-

rak yağmalandı. Devlet eli ile gasbedildi. İstanbul başta olmak üzere, Milli Ermeni Zenginlikleri, vakıf malları da türlü hilelerle gasp edildi.

Büyük şehirlerde oturan Ermeniler, buralarda pratik olarak belli adreste oturmaya mahkum edilmiş politik tutuklu statüsü içinde tutuldular. Ermeni Milli Meclis'leri ise yasaklandı.

İstanbul dışında Ermeni okullarının faaliyet göstermesine izin verilmedi. İstanbul'daki okulların bütün masrafları ise, Ermeni cemaatının sırtına yüklendi. Süreç içinde Ermenice ders programı kısıtlandı, haftada bir kaç saate indirildi. Okullara Türk müdür yardımcıları atandı. Böylece bu okullar da aslında yanlızca adı Ermeni okulu olan okullar durumuna indirildi.

Tiyatro, seminer, konferans gibi çalışmalara izin vermeyip tamamen ya da kısmen yasaklanma durumu yaratıldı.

II.Dünya savaşında, yaşı 20 ila 45 arasında bulunan tüm gayrimüslüm erkekler seferberliğe alındılar. Bunlar içinde bulunan Ermeniler de, Türkiye'nin çeşitli yerlerinde silahsız olarak değişik çalışma gruplarının içinde çalıştırıldılar. Bunlar muhtemel bir Alman başarısı sırasında topluca imha edilmek üzere, Stalingrat direnmesinin zaferine kadar topluca tutuldular.

Savaş sırasında *''Varlık Vergisi''* adı altında bir vergi getirildi. Bu vergi, Ermeni, Rum ve Yahudilere *''yasal''* bir soygundu. Mal varlıkları hiç bahasına, palazlanmaya başlayan Türk burjuvazisinin eline geçti. Varlık Vergisi ödemeyen mükelleflerden binlercesini Aşkale'de ceza olarak yol işçiliğine gönderdiler.

1955 6-7 Eylül olayları da devlet tarafından düzenlendi. Taşradan kamyonlarla, trenlerle İstanbul'a getirilen kışkırtılmış kitleler polisin ve güvenlik kuvvetlerinin gözleri önünde gayrımüslümlerin üzerlerine saldırdılar. Evler, dükkanlar yağma edildi. Kiliseler yakıldı. Esas saldırı, Rumlara karşıydı elbette. Ermeniler de bu arada zarar gördüler. Yüz kadar Rum'un yanın da bazı Ermeniler de bu saldırılarda öldürüldüler. Hükümetin yaptırdığı tahkikat neticesinde, *''suçlu''* bulunamadı. Yıllar sonra ise, anlaşıldı ki, saldırı bizzat İçişleri Bakanlığı tarafından tertiplenmiş...

Devlet tarafından bilinçli olarak sürdürülen bu *''beyaz terör''*, Ermenilerin sürekli olarak göçe zorlanmasını da beraberinde getirdi. 1927 sayımında sayıları sayıları 100 bin olarak belirlenen Ermenilerden, bu gün ben Ermeniyim diyenlerin sayısı sadece 50 bin civarındadır.

Günümüzde Türkiye'de yaşayan Ermeniler hakkında neler söylenebilir?

☐ Uzun ve kanlı imha eylemlerinden ayakta kalabilenler, hala Türkiye'de yaşamlarını sürdürebilmek için inatla mücadele etmektedirler. Bunların resmi ilişkileri zoraki bir uzlaşmadır. Başka türlüsü de olamaz. Örneğin Ermeni cemaatı adına sık sık TV'ye çıkarılan din adamları 'devletimiz', 'hükümetimiz' gibi kavramlar kullanarak,*''memnuniyetlerini''* açıklamaktadırlar. Doğaldır. Bilinçli Ermeniler ise, Türkiye'deki demokratik ve sosyalist hareketin içinde yer alarak görevlerini yerine getirmektedirler. Artık, pek çok insan Ermeni ismi kullanmadığı için, devrimci hareket içinde yer alan Ermenileri ayıklamak pek kolay değil. Zaten bunlar tespit edildiği zaman feci biçimde işkenceye tabi tutulmaktadırlar. Diyarbakır cezaevindeki işkencelerde *''sünnetsiz''* devrimcilere iki misli işkence yapıldığını görgü tanıkları yazdılar zaten.

Doğru olan, Türkiye'deki devrimci harekete katılmaktır elbette.

☐ *Ermeni hareketinin Kürt hareketi ile ilişkisi hakkında neler düşünüyorsunuz?*

☐ Ermeni hareketi bu gün, açık ve doğrudan tavır alarak Kürdistan'daki mücadeleyi desteklemelidir diyorum. Bununla beraber, Kürdistan'daki ulusal kurtuluşçu güçler de, proğramlarına Ermeni hareketinin talep ve özlemlerini doğru biçimde koymalıdırlar.

Ermeni Sorunu Üzerine

☐ Avrupa Parlamentosu Siyasi Komisyonu'nun, Belçikalı parlamenter J. Vandemeulebroucke'nin hazırladığı *Ermeni Sorununda Siyasi Çözüm* adlı raporu, çeşitli değişikliklerden sonra, 26 Şubat 1987 tarihli oturumunda 25 kabul, 23 red oyu ile kabul edildi.

Raporun çeşitli değişikiklerden sonra, *yumuşatılarak* kuşa çevrilmesine rağmen, Türk hükümet çevreleri ve *ilerici* muhalefetin hoşuna gitmediği, avazları çıktığı kadar haykırmalarından belli...Özetle bu raporun kabulü, Evren gericiliğinden, liberal söylemli *ilerici*lerimize kadar herkesi çok rahatsız etti, hala da ediyor.

Ermeni milisleri, Narodnik yöntemlerle örgütlenmişlerdi

Tarihi gerçeklerden ve onların tekrar gündeme getirilmesinden *öcü'den* korkar gibi korkanlar, doğaldır ki, sadece egemen çevreler değildir. Aynı korku, burjuvazinin çeşitli kesimlerinden medet ve *ilerici*lik uman sosyalşovenlerde de var. Kanımızca da, ***''sosyal-şovenizm, son biçimini almış bir oportünizmdir/Lenin.***

Türkiye, Avrupa ile ilişkilerini düzeltirse, demokrasiye geçiş daha da ivme kazanır... ***düşü ve düşüncesi*** içinde olan sosyalşovenlere göre, son rapor'un kabülü Türkiye'deki gericiliği azgınlaştıracak ve ayrıca da *demokrasi'ye geçiş*i engelleyecektir...

Toplumsal yaşamı bir ahtapot gibi saran, *''Büyük Türk Ulusçuluğu''*nun kölesi olan bu sosyalşoven görüşe katılmamız, elbette olası değildir. Çünkü, yine kanımızca, şoven Türk Ulusçuluğu, devrimci hareketimizde, her türlü oportünizmin ana kaynağıdır. İşte bu anlayışla, tekrar gündeme geldiği konjuktürde, Ermeni sorununun tarihsel ve toplumsal çerçevesine değinmeyi bir görev bilmekteyiz.

BİR

Ermenilere tarih içersinde, İç Anadolu-Doğu Karadeniz ve Klikya diye anılan bugünkü Çukurova ve cıvarında raslamak mümkündür. Özellikle ticaretle uğraşan bu kesim, XIX. yy. başlarında, Osmanlı imparatorluğunda ticari sermayenin % 20'sini oluşturmaktaydı. Milliyet aşamasındaki Ermenilik, *''genellikle burjuvalaşan İstanbul, Trabzon gibi önemli ticaret merkezlerindeki kocaman sermaye ırkdaşları ile sıkı sıkıya bağlı, İngiliz metalarını İran yaylasından İç Asya'ya taşımakla görevli bir küçük-burjuva çoğunluğu üzerine kurulmuş, bir küçük-burjuva bezirganlık manzumesi demekti'' (H. Kıvılcımlı).*

Sözkonusu küçük-burjuva bezirganlık manzumesinin uluslaşma sürecine girmesi ile birlikte, 1800'lerden itibaren, Ermeni ulusal örgütlenmeleri bir pıtırak gibi boyvermeye başladı. Örneğin, 1860'lardaki *''Ermeni Hayırsever Cemiyeti''*, *''Fedaiyan Cemiyeti''*; 1870'lerde Van'da *''Araratlı''*, *''İttihat ve Halas''*; Muş'ta *''Mektep Sevenler''*, *''Klikya''*, *''Milliyetperver Kadınlar Derneği''*, *''Ermenistan'a Doğru''*; 1880'lerde Erzurum'da *''Silahlılar''*, *''Milliyetperver Hayırlar''*; Kafkasya'da *''Genç Ermenistan''*; Van'da *''Kara Haç''*; İstanbul'da, *''Ermeni Vatanperver İttihadı''* ve 1890'larda bir hayli merkezi bir örgütlenme olan ihtilalci *''Şant''*...

Aynı süreçte Ermeni aydınları, yurt dışında, -Fransa ve İsviçre- 1886'da *''Hınçak-Çan''* adlı örgütlenmelerini oluşturdular. Bu örgütlenmeden ayrılan bir grup ise, 1890'larda Kafkasya'da *''Taşnak''* partisini örgütlediler. Taşnaklar genellikle, Narodniklerden ve Kadetlerden etkilenmiş bir hareketti. 1892 yılında kabul ettikleri proğramdaki hedefleri ise, isyan ile elde edilebilecek bir çeşit özerklikti. Narodnik yöntemlerden bir hayli etkilenen Taşnaklar, süreç içersinde yoğun ve yaygın bir terörü örgütlediler. Giderekten, Narodnik ve İtalyan Karbonari benzeri bir örgütlenmeyi gerçekleştirdiler.

İKİ

Kısaca değindiğimiz bu organizasyonlar, daha sonra, haklı ulusal demokratik istemler için savaşımı, elbette kendilerine has yöntemlerle örgütlediler. Örneğin 1890'lardaki *Gugunyan Girişimi, 1896'da Osmanlı Bankası Baskını, 1897'de Mazrik Başkaldırısı, 1904'de Antranik'in önderlik ettiği Sason ayaklanması, 1905'de Abdulhamid'e yönelik suikast girişimi vb. leri...* Aynı süreçte Osmanlıların Ermenilere yönelik soykırımcı uygulamaları da devreye girdi. 1845'lerde başlayan soykırım, 1864 ve 1894-1896'da doruklarına vararak sürdürüldü. Bu soykırımlardan *''Ermeni Komitacıları''* adlı yapıtında övünçle bahseden Altan Deliorman, 1894-1896 katliamlarındaki Hamidiye Alayları'nın Abdulhamit tarafından nasıl bölgedeki Kürtlerle Ermenileri birbirine kırdırtmak, yani bir taşla iki kuş vurmak amacı ile örgütlendiğini uzun uzun anlatır, (S.42-35).

ÜÇ

Ermeniler 1908'deki *''yarım burjuva''* devriminin ardından ilk kez legal partilerini kurdular. Ama bu İttihat ve Terakki ırkçılığı koşullarında pek uzun ömürlü olmadı. 1909 Adana soykırımı İttihatçıların gerçek yüzünü Abdülhamid'ten pek farklı olmadığını açığa çıkarttı. Bu durumda da Ermeniler *''kurtuluş''*u Çarlık Rusya'sı ile ittifakta aradılar. 1908'de Osmanlı Meclisinde üye olan Armen Garo, Çarlık ordusundaki taburlarının başına geçti. Antranik ise, Ermenistan'da partizan savaşını örgütledi. Bu olaylar dizisinde ise, İttihatçılar 1914-1915 yılları arasındaki Ermeni diosparasını tüm vahşilikleri ile örgütlediler.

Bu trajik görüngüye son fırçayı 1920'deki *''Doğu Taaruzu''* ile yine Kemalistler vurdu. Böylelikle de İttihatçıların yarım bıraktıklarını, Kemalistler aynı yöntemlerle tamamladılar. Bu tarihsel kesitte ise, 1.5 milyon Ermeni katledildi. Böylelikle de bir kez daha *Büyük Türk Ulusçuluğu* gerçek kimliğini tarihin önünde itiraf etmiş oldu.

DÖRT

Bugün Ermeni sorunundan sözetmek, boş bir gayretkeşlik midir? Kuşkusuz hayır!... Eğer hakların kardeşliğinden ve işçilerin enternasyonalist birliğinden yana isek, *''tarihi genellikle güçlüler ve galipler yazar'' (Ç.Emeç, Hürriyet,16.06.1981)* diyen egemen resmi anlayışa karşı, elbette **Karşıt Tarihle** ve **Gerçekleriyle** başkaldırmak zorundayız. Unutulmamalıdır ki, *Büyük Türk Ulusçuluğunun*, Ermeni soykırımcılığı karşısındaki bir suskunluk, yarın Kürdistan'daki yeni bir *Büyük Türk Ulusçuluğunun* soykırımına bir *''anlamda''* olanak ve zemin hazırlamasına *''davetiye''* çıkartmak anlamı taşıyabilecektir.

26.02.1987
Paris

Kirve Kalender

"EN BÜYÜK" BİREYLER (1)

☐ Tarihte bireyler kendilerini überek, öne çıkararak büyük isim yapmazlar. Yaptıkları işlerin büyüklüğü isimlerini de büyütür. Yani hiç kimse kendi reklamını yaparak değil, iyi veya kötü pratik bir geçmişle anılır. Burada devrimci bireyin bireyciliğini açmaya çalışalım.

''Devrimci mütevazidir, iyidir, beceriklidir, zorlukları yener'' vb. ahlak kavramları dışında, devrimci kavramlar da vardır, geçelim. *'Bir devrimci insan nasıl olmalıdır?'* diye soracak olursanız ahlaki vb. bir sürü yargı ve kural önünüze serilir. Ama hiç kimse en basit bir cevap olan *'Bir devrimci insan olmalıdır'* demez. Yani en basitten en karmaşık anlamda bir insan.. hatası, özlemi, istemi olan insan...

Biz bireyler genellikle kendimizi vazgeçilmez doğru görürüz. Devrimciler olarak kendimizi ahlaki vb. kurallarla kuşattığımızdan dolayı kendimizi en doğru görme bizde kronikleşir. En doğrusu biz ve sonra diğerleri. En mütevazi birimizi ele alalım. Örneğin; *''devrimci hatasız olmaz, eleştiri öz-eleştiriye açık olmalıdır''* gibi mütevazi görünen birisi... Böyle birisinin kafasında da en doğru olduğu çakılıdır. Konuyu somutlarsak: Her birey *'birinci keman'*dır. *'ikinci keman'* olmayı kimsenin döşü kaldırmıyor, teller paslanıveriyor. O mütevazi birey eğer bir yapıda yer alıyorsa, o yapının en doğru olduğunu savunur. Bu doğal. Fakat *'niçin en doğru?'* verdiği cevap onu açığa çıkarıyor. Genellikle: *''Doğru olmasaydım burda değil başka yerde olurdum'' ''Doğrudur bu nedenle içinde yer alıyorum, doğru olmadığına ikna olsam çekilirim''* vb. cevaplar alırsınız; *''Biz mürit değiliz, hangi yapı doğruysa orada yer alırız''* gibi *'temel'*lendirmelerle konuşma devam eder. Bu temellendirme*(me)*ler bize, biz bireylerin ne kadar kendimize inanmış bir saplantıda olduğumuzu gösteriyor. Biz bir yapıda en doğru olduğu için yer almışsak bu demektir ki, kendimiz mutlak doğruyuz, öyle ya, yoksa orda kalmazdık. Yani en doğruyu belirleyen biz bireyler oluyoruz. Kısacası en tepemizden en tabanımıza, en bilgilimizden en bilgisizimize her birimiz en doğruyuzdur. Eleştiri, öz-eleştiri her ne kadar hepimizce kullanılıyorsa da bu sadece sözeldir, pratik hiç bir anlamı yoktur. Çünkü hep şaşmaz doğrularız. Eleştiri ve öz-eleştiri başkaları içindir. Hiç kimse bir diğerini beğenmez. Başkaları yetenek ve fedakarlıklar sergilemişlerse bunu mutlaka bir yerlere bağlar, kötü yanlar üretiriz. Bir şeyi ancak biz yapmışsak doğru buluruz. İçinde olmadığımız işlerin şartlarını ve zorluklarını düşünmeden yergiye tabi tutar karalanacak yerler ararız, yok kendimiz yapmışsak hak getire.. başkalarının o konuda konuşmasını bile elimizden gelsi yasaklarız. Dıştan eleştiriye açık görünsek bile içimizden karşıyızdır.

En doğru birey olarak kendimizi, sonra ilişkimiz iyi olan arkadaşlarımız ve içinde bulunduğumuz yapıdır bizce, başkalarını en son ya düşünürüz veya onlardan bahsetmeye bile gerek görmeyiz.

Bağımsız ögelerin konumu ise ayrı bir yazı konusu. Onlar içinde yer alabilecekleri, kendi düşüncelerini doğru kabul eden bir yapıya henüz rastlamamışlardır. Diğer bütün yapılar *'yanlış'*tır, külliyatını mahkum ederler bu bağımsız bireyler.

Kısaca tekrarlarsak, tepeden tabana her birey en makul kendisini ve içinde bulunduğu konumu görür. Böylece doğmatizm ve başkalarını yanlış ve yok sayma gündeme gelir. Sonuçta her birey, en doğru ve her yapı, amaç durumuna gelir ve asıl amaç bertaraf edilir. Biz bireyler en doğru olduğumuza ve yapıları da biz oluşturduğumuza göre değişik olması beklenemez.

O zaman şu en doğru *''biz''*, *''bizsiz her iş tu kaka''* anlayışından kendimizi nasıl kurtaracağız. Sorunun özü bu olmalıdır.

A. DİKİLİ

SADDAM Kürdistan'da kan kusuyor

☐ Mecburi İskan Kanunu Irak'da da yürürlüğü konuldu.
☐ Kürt halkını top yekün imha etmek amacıyla kimyevi silahlar kullanılıyor.
☐ Son bir hafta içinde 7 peşmerge şehid düştü, 300'e yakın, kadın, çocuk ve yaşlılardan oluşan savunmasız halk yaralandı. Mecburi iskana tabi tutulan bölgelerdeki halk zorla Irak'ın güneyindeki toplama kamplarına sürülüyor.
☐ Sadece Dıhok ve Musul bölgelerinde boşaltılan köy sayısı 240!

Güney Kürdistan'da GEÇTİĞİMİZ HAFTA

ANK•Güney Kürdistan

• KDP-I'ın (Irak Kürdistan Demokrat Partisi) yönetimi, Irak rejimi ile çalışan, köyleri mecburi iskan kanunundan etkilenen ve rejimin silahlarını taşıyanlar için genel af çıkardı ve bunları devrimin saflarına davet etti.

Mustafa JBarzani'nin ölümünün 8. yıldönümü ve İdris Barzani'nin ölümünün 40. günü nedeniyle, PDK-I, tutuklu bulunan 33 esiri af etti.

• PDK-I'nın komite ve örgütleri, halk arasında, Mecburi İskan Kanununu deşifre etmek amacıyla seminerler düzenlemektedir. Bu seminerlerde, halktan Saddam rejimini planlarını boşa çıkarmayı, kurtarılmış alanlara ulaşmalarını ve hükümetin uygulamalarına karşı durmalarını istemektedir.

• CUD (Ulusal Demokratik Cephe)'in komiteleri iskan planına cevap vermek amacıyla aktif bir şekilde politik, basın-yayın ve geniş askeri çalışmalarına devam etmektedirler. Bu çalışmalarla halkı uyarmayı ve örgütlemeyi amaçlamaktadırlar.

• YNK (Kürdistan Yurtseverler Birliği), köylerde yaşayan halkdan iskan kararına karşı durmalarını, rejimin kararlarına kulak asmamayı ve direnmeyi örgütlemelerini istemektedir. Aynı şekilde, PSK (Xezêk) ve diğer güçler aynı talepleri halktan istemektedirler.

Bölgede tüm ulusal güçler arasında işbirliği ve dayanışma sürmektedir.

• Köylerde yaşayan halkın çoğu, iskan yasası ile yapılan tehdit ve zorla Irak'ın güneyindeki kamplara sürgünden dolayı kurtarılmış alanlara kaçmaktadırlar. Kurtarılmış alanlara yetişebilenlerin durumları oldukça kötüdür ve acilen Kızıl Haç, insani makamlar ve Kürt halkının tüm dostlarının yardımına muhtaçtırlar.

• Irak hükümeti elinin yetişebildiği bütün köyleri yağmalayıp yıkmaktadır. 16.4.1987'de Atruşe mıntıkasının doğusundaki **Ezix, Hermaşe, Derexter, Sederka** köyleri boşaltılmış ve yağmalanmıştır. Aynı şekilde, Atruşe mıntıkasının kuzeyindeki **Tehlinevi** ve **Beboze** köyleri boşaltılmış ve tamamen yakılmıştır. Bu köylerin bulunduğu alanlarda hiçbirşey kalmamıştır.

• 17.4.1987'de Alkuşe yaylasındaki Toxuyan, Gavar ve Xorze köyleri ki, Musul vilayetine bağlıdır, boşaltılarak yağmalanmıştır. Bu köylerde Yezidi Kürtler yaşamaktaydı.

• 13.4.1987'de YNK ve Kürdistanlı diğer örgütler, düşmanın güçlü olduğu Ezmir, Kayven ve Çuverte sıradağlarında bulunan Manet ve Çuverte'ye büyük bir askeri eylem düzenlemişlerdir. 13.4.87'de başlayan bu savaş, 19.4.87'ye kadar devam etmiş ve sonuçta Irak saldırısı kırılmıştır. I-KDP ve Xezêk'de YNK ile birlikte bu eylemlere katılmıştır. Bu savaşta 4. bölge ve Çuvarte mahalli komite üyesi Osman Sergalaye şehid düşmüştür. Aynı şekilde, YNK'den de bir çok kahraman peşmerge şehid düşmüştür.

• CUD'un 17.4.1987'deki açıklamasına göre Erbil ve Süleymaniye bölgesinde rejimin kullandığı kimyevi silahlar nedeniyle 20 kişi ölmüştür.

• 18.4.1987'de IKP (Irak Komünist Partisi) ve YNK kimyevi silahların kullanımı ve mecburi iskan kanununu protesto etmek amacıyla ortak bir bildiri çıkarmışlardır.

• 19-20.4.1987'de I-KDP, YNK, IKP ve Xezêk Süleymaniye bölgesindeki Karadağ mıntıkasında geniş çaplı ortak bir askeri eylem düzenlemişlerdir. Bu eylemde I-KDP'den 3 peşmerge şehid düşmüştür. Eylem sonucunda polis merkezi, ana elektrik santralı, Baas Partisi'nin karargahı ve askeri üs ele geçirilmiştir. Bölgede tamamiyle peşmergenin denetimi altındadır. Bu eylemde ele geçen mühümmat şunlardır.

—100 asker ve polis öldürülmüştür.
—110 kişi esir edilmiştir.
—3 zırhlı araç
—2 askeri araba
—1 cepp
—1 askeri Landroser
—1 kreyder
—1 askeri otobüs
—1 polis otobüsü
—1 kompilet transfor (telegram aracı) RAKAL
—1 kompilet transfor BEL
—100'lerce ağır ve hafif silah vs. ele geçirilmiştir.☐

I-KDP'nin AÇIKLAMASI

☐Irak rejimi, bugün Kürt halkını ortadan kaldırmanın planlarını uygulamaya sokmuştur. Musul, Duhok, Erbil, Süleymaniye ve Kerkük illerini, terörist eylemlerle, kanon ve uçak bombardımanıyla yakıp yıkmaktadır. İskan planını uygulamak için halka para vererek, yurtlarını terk etmelerinii istemektedir.

Sadece Duhok ve Musul'a bağlı kazalarda bulunan köylerden, 240 tanesi zorla iskana tabi tutulmuş ve boşaltılmıştır. Köylerde direniş artıkça, boşaltılan köy sayısıda artacaktır.

Irak rejimi, Mecburi İskan planının hayat bulması için kimyevi silahlar kullanmaktadır. Saddam asıl planını 20.4.1987'de tatbik etmek istiyor. Rejim, kurtarılmış alanları veraneye çevirmek istiyor. Bu planlarla, onbinlerce savunmasız halkın geleceği, yaşamı ve hakları ayaklar altına alınmakta ve imha edilmektedir. Halkın inançları ve yıllardır bulundukları ana topraklardan kökleri sökülüp atılmak isteniyor. Şiddetli bir asimilasyon politikası bölgede sürdürülmektedir. Bütün amaç mecburi iskanı hayata geçirmektir.

1976'dan 1978'e kadar, hükümet eylemleri ile 250 bin kürdün vatanını terk etmesine ve Güney Irak'a göçüne neden olmuştur. Aynı şekilde yarım milyona yakın kürdü ise kurtarılmış alanlarda toplayarak, kamplara yerleştirmiştir.

Biz, Birleşmeş Milletler'den, Kızıl Haç'tan, İnsan Hakları Örgütü'nden, ilerici örgüt ve Kürt halkının dostlarından, Kürt halkıyla dayanışmalarını istiyoruz. Yardım ellerini, derbeder halkımıza uzatmalarının gerekliliğini belirtiyoruz.

İrak devletinin vahşi ve insanlığa karşı eylemleri mahkum edilmelidir.

I-KDP
Polit-Büro
19.4.1987

CUD'UN AÇIKLAMASI

☐Arap ve Dünya kamuoyuna

Irak hükümeti ve onun başı Saddam Hüseyin sonu yaklaştıkça devletler hukukuna, insan haklarına aykırı terörist eylemlerini arttırmaktadır.

Geçtiğimiz hafta Saddam hüseyin'in Kürdistan'daki vilayetleri ve Musul'u ziyareti, ayrıca yardımcısı Taha Yasin Ramazan'ın Türkiye gezisinin amacı bugün ortaya çıkmıştır.

Irak hükümeti 15.4.87'de Süleymaniye ve Erbil bölgelerinde yaşayan halka karşı kimyevi silahlar kullanmıştır. Bu nedenle 20 kişi katledilmiş ve 300'e yakın savunmasız halk yaralanmıştır. Ayrıca, diktatör rejim Duhok, Musul ve Erbil bölgesinde yaşayan halk üzerinde baskılar yapmakta ve 20 gün içinde toparlanıp kamplara gitmelerini istemektedir.

Rejim, halkı elektrik ve suyu kesmekle tehdit etmektedir. Uyguladığı ekonomik ablukayla halkı aç bırakıp perişen etmek istemektedir. Bu vahşi çalışmaların tümü CUD'un ve yurtsever güçlerin bulunduğu alanlara yöneliktir. Rejimin ajanları halka karşı terörist çalışmalar yapmakta ve halk arasında bu yıl bütün Irak'a muhalif güçlerin yok edileceği propagandasını yapmaktadır. Bu rezil çalışmalar Irak hükümetinin sadece şövenist karekterini ortaya sermekle birlikte aynı zamanda onun faşist karekterini de ortaya koymaktadır.

Bugün bütün CUD güçleri çalışmalarının doğruluğuna ve Saddam hükümetinin sonunun geldiğine kesin inançları vardır. Bu terörist çalışmalar tam tersine halkımızı daha da güçelndirmektedir.

CUD, bütün ilerici güçlerden, Birleşmiş Milletler'den, insanhakları örgütlerinden bu insanlık dışı duruma karşı çıkmalarını istemektedir.

Irak'taki halkımız dayanışma, barış ve özgürlük için dünyadaki dostlarının yardımını umut etmektedir.

CUD
17.4.87

www.kurdiarsivakadi.org

SADDAM li Kurdistanê mirinê vedirêşe

☐ Pêşmerge li berxwe dike!
☐ Di şer de 7 pêşmerge şehîd bûn.
☐ Ji ber karanîna çekên kîmyevî,300 jin, zarok û kal birîndar bûn.
☐ Li herêmên Dihok û Mûsilê bi tenê hejmara gundên ku dixwazin vala bikin zêdeyî 240 gund e!
☐ Rejima Iraqê ji xelkê daxwaz dike, ku di nava 20 rojan de ji Mûsil, Dihok û Erbîlê derkevin, xwe kom bikin û herin kampan.
☐ Gund valakirin, şewutandin û xerakirin

HEFTA ÇÛYÎ
Li Kurdistana Başur

ANK•Kurdistana Başur

• Serkirdayetiya PDK-I, efûyek giştî ji bo hemû kesên, ku li gel rejîmî kardikir û çekên wan hilgirtî bûn, derxist. Ji wan hat xwestin ku bên nava rêza şoreşa Kurdî ji ber ku heta bi gundên wan jî kete îskanê.

Serkirdayetiya PDK-I, 33 hêsîr bi mûnasebeta bîrhatîna 8 saliya Barzaniyê nemir û 40 rojiya Îdrîs Barzanî, efû kir.

• Komîte û rêxistinên PDK-I, di nava xelkê de berdewamî semînerên li ser rûreşkirina planên îskanê dike. Partî ji xelkê daxwaz dike, ku gundî planên rejîma Saddam pûç bike, xwe bighînin herêmên rizgarkirî û li dijî hikumetê rawestin.

• Komîtên CUD li wîlayeta Dihokê ji bo bersiva planên îskanê, bi aktîfî karên polîtîkî, weşanî û eskeriyên berfireh, berdewam dike. Xelkê li hember planên îskanê şiyar dike û wan dihûne.

• YNK, ji xelkên gundî xwest, ku li dijî biryarên planên îskanê rawestin, gûhên xwe nedin rejîmê û li dijî hukumetê li ber xwe bidin. Herweha PSK(Xêzîk) û hêzên din jî eynî daxwaz kirin.

Hevkariyek di navbera hêzên netewî de li herêmê heye.

• Gelek xelkên gundî, ji ber tehdîta îskanê û koçkirina kampên başurî Iraqê, revyane û hatine herêmên rizgarkirî. Ji bo wan kesên, ku hatine herêmên rizgarkirî, ji Xaça Sor, ji maqamên însanî û hemû dostên gelê Kurd alîkarî pêwist e, ji ber ku rewşa wan gelekî ne baş e.

• Hikumeta Iraqê, hemû gundên, ku destên wê digihêne, xera dike. Di roja 16.4.1987 an de xelkên gundî ji gundên wan derxistin û ev gund vala kirin. Navê wan gundan ev in; **Ezix, Hermaşê, Derextêr, Sedarkê.** Ev gund, li rojhilata ATRÛŞÊ dikevin. Her weha gundên **Tehlînewî û Bêbozê** (bakûrê ARTÛŞÊ) jî hatin valakirin û gund tev şewutandin û tişt ji wan nema.

• Di roja 17.4.87'an de, rejimê gundên **Toxiyan, Gavar û Xorze**, ku li deşta ALKÛŞÊ dikevin, li nêzikî wîleyeta Mûsûlê, vala û xera kirin. Di van gundan de Kurdên Êzîdê dijiyan.

• 13.4.87'an de, pêşmergeyên YNK û hêzên Kurdistanê yên din, şerên qehramanî li dijî ciyên dijminên, ku li mintiqa **Manet û Çûwarte** -ku ev dikevin silsileyên çiyayên EZMIR, KAYWEN û NAWET- kirin. Hêzên pêşmerge, bi dehan çeperên dijmin girtin. Şerê ku di 13.4.1987 an de destpêkirî bû, heta bi 19.4.1987 an berdewam kir û êrişên Iraqê şikandin.

Pêşmergeyên PDK-I jî, bi hêzên YNK û Xezîk re di van şeran de beşdar bû. Di şerê **Pîrkeyêkeywan** de, pêşmerge Osman Sergaliyê şehid ket, ku ew endamê Komîta a Mehelî a Çûwarte a liqê 4 a PDK-I bû. YNK jî gelek şehidên qehraman dan.

• Li gor beyana CUD a 17.4.1987 an; hejmara kesên, ku ji ber karanîna ***çekên kîmyavî*** li mintiqa Erbîl û Sulêmaniyê, mirinê di 15.4.1987 an de 20 kes bûn.

• DÎ Roja 18.4.1987 an de, YNK û PKI beyanek li ser bikaranîna çekên kîmyavî û derxistina xelkên mintiqa û valakirina gundan, bi hev re derxistin.

• Di roja 19-20.4.1987 an de, hêzên YNK(Yekîtiya Niştimanî Kurdistan), PDK-I (Partî Demokratî Kurdistan-Iraq), PKI (Partiya Komunistê Irak) û HSK (Hîzbî Sosyalistê Kurdistanê), bi hev re êrîşên mezin li mintiqa KARADAX -herêmên Silêmaniyê- kirin. Di wî şerî de 3 pêşmerge ji PDK-I şehîd ketin. Navenda polîs, rêxistina hizba BAAS û qada leşkerî û her weha mintiqe tev ket bin destên Pêşmergeyên qehreman.

Di vê çalakiyê de tiştên ku ketine dest:
—100 leşker, polîs û caş kuştin.
—110 hêsir girtin.
—2 erebeyên hesinî
—3 erebeyên leşkerî (ÎVA)
—1 Cîp
—1 Landgroser -leşkerî-
—1 qrêder (Şefil)
—1 otobosa leşkerî
—1 ereba polîs
—1 Komplet Transfor (cîhaza telegramê) -RAKAL-
—1 Komplet Transfor -BEL-
—Bi sedan çêkên sivik û giran

20.Cotan.1987

DAXUYANIYA PDK-I

☐ Rejîma Iraqê, niha bi her awayî planên rakirina Kurdan dixwaze têxe jiyanê. Li wilayetên Mûsil, Dehok, Erbîl, Silêmanî û Kerkûk ê, bi dezgehên xwe, (polîs, cahş b.v.d) bi terorîstî, bi bombardımana kanon û balafiran heremê xera dike. Ji bo bi cî anîna îskanê, bi dane pera, dixwazin ku xelk gundên xwe berdin.

Li qezeyên wîlayetên Dihok û Mûsil ê, bi tenê hejmara gundên ku dixwazin vala bikin zêdeyî 240 gunda ne. Berxwedana gundan çiqasî zêde dibe, valakirina gundan ji her roj zêdetir dikin.

Rejîma Iraqê ji bo îskana mecbûrî, çekên kîmyewî bi kar aniye. Nêyeta hikumeta Saddam Hisên, heye, ku planên xwe yên bingehîn di roja 20.4.87 an de tatbîq bike. Ew dixwazin, ku heremên rizgarkirî wêran bike. Bî van planan çarenûsa jiyana bı deh hezaran Kurdên ji parastinê mehrûm in, dixin xeterê. Rehên wan, ji erdê bav û bapîrên wan tên qetandin. Bîr û baweriya wan a netewî, adet û toreyên wan yên netewî, dixwazin bipişêvin (asîmîle bikin). Li Kurdistana Iraqê tevî, armanca hıkumeta Iraqê Îskana tevayî ye.

Operasyonên hikumeta Iraqê, di salên 76 heta 78 an, 250 hezar Kurd koçî başûrî Iraqê kiri bûn. Û her weha zêdeyî nîv milyon merovên Kurd di nav heremên Kurdistanê da kom kiri bûn û kamp vekirî bûn.

Em; bangî FN, komîtên FN, rêxistina Xaça Sor a Navnetewî, rêxisitina mafên mirovan, hemû rêxisitinên pêşverû û rizgarîxaz û dostên gelê me yên li cîhanê; dikin, ku hevkariya gelê Kurdistanê bikin. Destê alîkariyê ji bo xezanên Kurdên derbeder ku ketin bin kuştinê û birçîtiyê, bikin.

Dozê li dewleta Iraqê bikin, da ku êrîşên wan ên hov nemirovtî rawestîn.

PDK-I
Polit-Buro
19.4.87

DAXUYANİYA CUD

"Li ser kriminala bi karanîna çekên kîm yevî û operasyonên îskana mecbûrî a nû li mintiqa rizgarkirî".
Ji bo raya giştî a Erebi û cîhanê.

Her ji çaxa ku nîzama hikumeta Iraq û serê wê Saddam Hisên, nêzîkî dawiyê dibe, bi karên terorîstî li dijî mafên mirovatî û hiqûqa dewletî radiweste.

Di hefta çûyî de, ziyareta mucrim Saddam Hisên a ji bo wîleyeta Musilê û wîleyatên Kurdistanê li bakurî welat û ziyareta di van rojên çûyî de ziyareta wekîli yekem a wezaretê Taha Yasîn Ramazan a Tirkiyê; îro diyar bû.

Nîzama rejîma Iraqê di 15.4.87 anda çekên kîmyewî li dijî xelkê û mintiqayên rizgarkirî -Silêmanî û Erbîl- bi kar anî bû. Ev operasyon bûye sebebê mirina 10 kesan û birîndar bûna 300 xelkê dîtir. Piraniya wan jin, zarok û pîr in. Her weha dîktatorên Iraqê ji xelkê Kurd daxwaz dike, ku di nava 20 rojan de ji Musil, Dihok û Erbîlê derkevin, xwe kom bikin û herin kampan.

Hikumet xelkê tehdit dike û dixwazin elektrîk û avê jî bibirin. Tada aborî li heremê dike da ku xelkê birçî û perîşan bihêle. Hikumet gundan dişewitîne. Ev karên wahşî, li ser herêmên rizgarkirî û ciyên CUD û ciyên hêzên niştimanî ên din, bûye.

2) Ajanên wan, ji hêzên Êmin, bi terörîstî kar dikin û di nav xelkê de propaxanda dikin, ku wê îsal hemû muxalefetên li dijî rejîma Iraqê mehf bikin.

Ev karên nexweş, tenê şoventiya hikumet Iraqê nişan nade. Lê, faşîstiya wan jî nîşan dide.

Îro CUD û hemû hêzên niştimanê ên Kurdistanê bawer dikin ku xebata wan rast e û baverîn, ku wê dawiya Saddam Hisên bê!.. Ev karên terorîstî gelê me û gelên nıştımanî bi hêztir dike ji bo berdavam buna serketina wan.CUD, bangî hemû hêzên rizgarîxwaz û pêşverû, rêxistina FN, (Yekîtiya Miletan) raya giştî a cîhanê û rêxistina mafên mirovan kir, ku nerazîbûna xwe derhal nîşan bikin û li hember van kar û kirinên dewleta Iraqê rawestin.Gelê me yê Iraqê, li hêviya alikariya dostên cîhanê ye. Ji bo hevkarî, aşitî û serbestî

CUD • 17.4.87

ABONE BE
ABONE BIBÎNE

Bîranîna Hesen Hîşyar

Hesen Hişyar'ın anıları

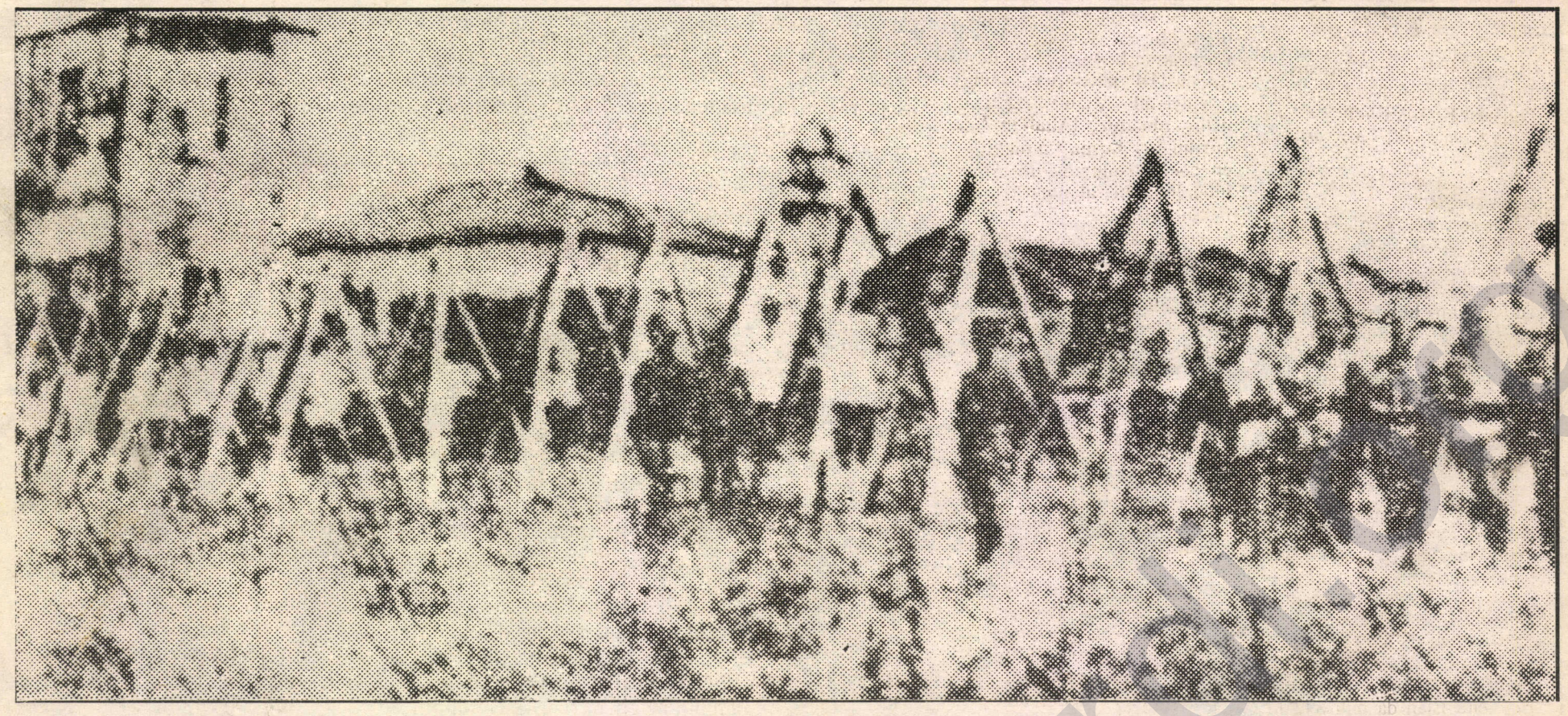

Pişti 63 sal Berxwedana Şêx Seîd • 63 Yıl Sonra Şeyh Said Direnişi

Despêk di hejmara 15 an de

Til Alo'ya yetişmişlerdi. O zaman biz Dicle'nin batısındaydık çağrıldık ve gittik. Gittik tepede pusu karşımıza çıktı. Oradaydılar. Biz akşam oluncaya kadar bekledik. Bir kaç koldan gecemizin ismini (parola!) koyduk. O gecenin ismi Ali'ydi. Hani halkı batı tarafından Türk köyü Kadı'dan (Kadıköy) geldiler. Lice'de onlara burdan direk inin dediler. (Çevremizde başkaları vardı. Zirki diyoruz. Çevremizdeki aşiret dediler, gidin doğudan gelin. Daraxli'ya gittik oradan geldik. Karanlık bir gece yağmur çiseliyordu. Köye gizlice gidiyoruz. Köyde çıt yok. Köyde kimse kalmamış kaçmışlar askerler tepedeydiler. Harman yerinde, korkudan mıydı, neden bir arkadaşımızın elinde tüfeği patladı. Onlar hazırdırlar, bekliyorlar. Gece tüfek patladığında hemen bizi ateşe tuttular. Dünya ateş oldu. Mitralyöz ve otomatiklerle demiyorsun bir defada üzerimizde kıyamet koptu. Köyün tam önündeydik koşup evlere yetişinceye kader, bizden 14 kişi düştü, güvercin evlerine yetiştik, tepenin eteğinde iki ev vardı. Tepede ve pusudaydılar, çoktular o Lice'liler gelmediler. Xalibê Feto vardı, büyükleriydi. İhanet edip geri döndüler, bilmiyorduk, Hani'liler de gelmediler. Biz orada ikiyüz tüfekdik. Türkler bilseydiler bizim o kadar az insanla onları kuşattığımızı kurtulamazdık. Bizde ögrendik ki, onlarla sabaha kadar savaştığımız o kolordudur. Sonra ortalık aydınladı, sabah yıldızı çıktı. Yere yatılsa neyse, biz çıkıp Kadılara vardık, orada komitedir nedir vardı! dedik: "Vallah gittik yanlız biz girdik diğerleri gelmemişlerdi ve bir teyyarrenin geldiğini gördük, üstümüzde dönüp onların yanlarına indi, sonra askerlerin çıktığını gördük. Ne önü vardı nede arkası, kırmızı koyun sürüsü gibi... bir kolordu tam olarak. Baba biz bu gece bunlara mı karşıydık! Ondan sonra geldiler, o kolordu ordan geldi. Erzurum kolordusu da, o zamanlara kadar Kazım Paşa, Kemal'in arkadaşı değildi. Şeyh Sait ordan kalkmıştı da , hareket hala oluşmamıştı. Anadolu kolordusu gelince Diyarbakır'ında hala yeni kalktı. Mecbur olarak Varto'ya kadar indi. Şeyh Sait o zaman bizden uzaktı, 61 kişi Şeyh Sait'le birlikte kalkmış ve hepside komitedekilerdi. Fırat'ın diğer tarafına geçmeye gidiyorlar, "Lakin bir kişi Varto tarafına göndereceğiz" diyorlar 7 gündür postamız hala gelmemiştir. Varto cephemiz vardı Şeyh Sait'in oğlu Ali Rıza idi. Mehmedê Xelilê Xettoy'du ve Şeyh Abdullahi Melekan'dı, bilmem neydi, orada vardı... Haberleri alınmamıştı, giderken karşıdan gelen bir atlıyı gördüler, geldi, yaklaştı Ahmet Süleyman, Kasım Bey, Cibranlı Halit Bey'in amcası oğlu (akrabasıydı) o değerli şehidin (akrabası). Ha... Kasım nereden geliyorsun? Kasım Bey!.. "hê"... "ayakları karışıyor vallaha" dedi. Ş. Sait, "vallah Varto'dan geliyorum"dedi. "Biz de gitmek istiyoruz, haber alamamışısz ve kimse bizden yoktur orada" dedi. Ş. Sait. "nasıl ben oradan geliyorum, bizimkiler oradadır" dedi. Kasım, "iyi hadi o zaman" geçtiler, o tarafa gitmeye, Şeyh Sait'in oğlu ve kardeşi Mehti "ya şeyh" dediler "bu Kaso'ya güvenme" "Delimisiniz Kaso bize yalan mı söylecek yani?" Kaç kişi ayrıldılar, Neboyê Keleş ve yüz kadar atlı onlardan ayrıldılar, öyle... yani onlardan ayrılıp o tarafa gittiler, gitmediler. Şeyh Sait onlar köprünün başına gittiler ve köprüye geçtiler. Köprünün ortasından (Abdurahman Paşa Köprüsü diyorlar) askerler o tarafta doluydu, kalktılar. Kaso onları buraya göndermişti. İki taraf askerlerce tutuldu. Şeyh Sait köprünün ortasında yakalandı. Yakalayan Erzurum Tümgenerallerinden Osman Paşa'ydı. onları orada tutular. Şeyh Sait yakalandıktan sonra o komite dağıldı. Ondan sonra kimileri yeni kalktılar. Çemlik Kaymakamı Hüsnü Bey isimli bir çerkez vardı. Bizlere mektup gönderdi. Mektubunda: "İcinizde bilinçli insanlar yok mudur? Milis komutanları, hepsi vardır. Kürtsünüz, eviniz yıkıla, hükümete karşı cephe kurmuşsunuz, yapamazsınız, komando harbi yapın, dağlara dağılın ki, üstünüze gelirler, evlerini yıkarsınız" Onun sözünden sonra kalktık bu sefer gerilla harbini tanzim ettik...

Soru: Ne zaman?...

Cevap: O zamanlar, dokuz aydan sonra ben de yaralıydım. Yakalandım. Türklere gittik. Bizi Diyarbakır'a götürdüler, orada cami, kilise, hapishane vb. hepsi dolmuştu, hiç yer kalmamıştı her yer doldurulmuştu. Biz Bayrampaşa'daydık. Günde bir iki defa dövüyorlardı. Her gece de gelip yallah Harput'a gidiyorsunuz diyorlardı. Biz de inanıyorduk. Dokuzar dokuzar, on beşer on beşer, götürüp dışarda öldürüyorlyardı, haberimiz yoktu. Orada bizi, 300 kişiyi birlikte zincirleyip Harput'a götürdüler. Harput'ta mahkeme vardı, bir sinama salonundaydı. Bizlere mektup vb. yoktu. Ziyaretçilerimiz yoktu. Avukat vb. tutmakta yoktu. Mahkemenin ne zaman olacağını da bilmiyorduk. Mahkemeye çıkanlara da o saatte ya idam veya ceza... Dokuz ay kaldım, dört kişinin beraatini gördüm. Hergün on beş, yirmi idam ediliyor koyun gibi ipte sallıyorlardı. Yaralıyım şahidim yanımdaydı... Siirtliydim de idamımı istediler (dan-verdiler). Sonra dosyama baktılar. Yaşım yirmiden yedi ay küçüktü, cezamı 15 yıla indirdiler. Karşımdaki Polis "dua et hükümete" dedi ve ben etmedim, çeneme bir yumruk vurdu, birbirine geçti. "niye vuruyorsun?" demediler. Hapiste hergün götürüp getiriyorlar. O qebu (!)nun altına koyuyorlardı üç gün kalıyorlar, sonra götürüyorlardı. Onlardan, Gewran yöresinden Zülfükar Ağa'nın ismini okudular, "Melle ölmüş, akşam ölmüş" dedik. İdam ettikleri arkadaşları onlarıda götürüp getiriyorlardı. Ölüleri de götürüp ipe çekiyorlardı. Sonra bizleri burdan başka yere vermişler. O zaman tren falan yoktu. Harput'tan Niğde'ye kadar yayan, askerlerin önünde, kelepçeli, üstelik başımıza vuruyorlar. Bizi Malatya'ya kadar götürüp, orada Mülki hapishanesinede misafir ettiler.

Wê dom bıke

Baştarafı 15. Sayıda

□ Til Alo'ya yetişmişlerdi. O zaman biz Dicle'nin batısındaydık çağrıldık ve gittik. Gittik, tepede pusu karşımıza çıktı. Oradaydılar. Biz akşam oluncaya kadar bekledik. Bir kaç koldan gecemizin ismini (parola!) koyduk. O gecenin parolası Ali'ydi. Hani halkı batı tarafından Türk köyü Kadı'dan (Kadıköy) geldiler. Lice'de onlara burdan direk inin dediler. Çevremizde başkaları vardı. Zirki diyoruz. Bunlar bize, gidin, doğudan gelin dediler. Daraxli'ya gittik oradan geldik. Karanlık bir gece yağmur çiseliyordu. Köye gizlice giriyoruz. Köyde çıt yok. Köyde kimse kalmamış, kaçmışlar, Askerler tepedeydiler. Harman yerinde, korkudan mıydı, neden bir arkadaşımızın elinde tüfeği patladı. Onlar hazırdılar, bekliyorlardı. Gece tüfek patladığında hemen bizi ateşe tuttular. Dünya ateş oldu. Mitralyöz ve otomatiklerle birdenbire üstümüzde kıyamet koptu. Köyün tam önündeydik koşup evlere yetişinceye kader, bizden 14 kişi düştü. Güvercin evlerine yetiştik, tepenin eteğinde iki ev vardı. Tepede ve pusudaydılar, çoktular. O Lice'liler gelmediler. Xalibê Feto vardı, büyükleriydi. İhanet edip geri döndüler, bilmiyorduk. Hani'liler de gelmediler. Biz orada ikiyüz silahlıydık. Türkler bilseydiler bizim o kadar az insanla onları kuşattığımızı kurtulamazdık. Daha sonra sabaha kadar savaştığımız askerlerin, kolordu olduğunu öğrendik. Sonra ortalık aydınladı, sabah yıldızı çıktı. Yere yatılsa neyse, biz çıkıp Kadılara vardık, orada komitedir nedir vardı! Gittik, yanlız biz girdik yanlarına. Diğerleri gelmemişlerdi. Bir teyyarenin geldiğini gördük, üstümüzde dönüp onların yanlarına indi, sonra askerlerin çıktığını gördük. Ne önü vardı nede arkası, kırmızı koyun sürüsü gibi... bir kolordu, tam olarak. Baba, biz bu gece bunlara karşı mı savaştık? Ondan sonra geldiler, o kolordu ordan geldi. Erzurum kolordusu da, o dönemde, Kazım Paşa, Kemal'in arkadaşı değildi. Şeyh Sait ordan kalkmıştı ama , hareket hala oluşmamıştı. Anadolu kolordusu gelince Diyarbakır'dan kalktı. Mecbur olarak Varto'ya kadar indi. Şeyh Sait o zaman bizden uzaktı. 61 kişi Şeyh Sait'le birlikte kalkmış ve hepsi de komitedeydiler. Fırat'ın diğer tarafına geçmeye gidiyorlar, "Lakin bir kişiyi Varto tarafına göndereceğiz" diyorlar "7 gündür postamız hala gelmemiştir." Varto'da ayrı bir cephemiz vardı. Şeyh Sait'in oğlu Ali Rıza orada idi. Mehmedê Xelilê Xettoy, ve Melekanlı Şeyh Abdullah, bilmem kim , oradalardı... Onlardan haber alınmamıştı. Giderken karşıdan gelen bir atlıyı gördüler, geldi, yaklaştı Ahmet Süleyman, Kasım Bey, Cibranlı Halit Bey'in amcası oğlu (akrabasıydı) o değerli şehidin (akrabası). Ha... Kasım nereden geliyorsun? Kasım Bey!.. "hê"... ", diyorlar. Ayakları karışıyor. Ş. Sait'e "Varto'dan geliyorum"diyor. "Biz de gitmek istiyoruz, haber alamamışız ve orada bizden kimse yoktur" diyor Ş. Sait. Kasım, "Nasıl ben oradan geliyorum, bizimkiler oradadır" diyor. "Iyi hadi o zaman" diyorlar ve, o tarafa gitmeye karar veriyorlar.

Şeyh Sait'in oğlu ve kardeşi Mehdi "ya şeyh" diyorlar, "bu Kaso'ya güvenme"; "Delimisiniz Kaso bize yalan mı söylecek yani?" diyor Şeyh. Bir kaç kişi ayrılıyorlar. Neboyê Keleş ve yüz kadar atlı ayrılıyorlar, öyle... yani onlardan ayrılıp başka tarafa gidiyorlar. Şeyh Sait ve beraberindekiler köprünün başına gidiyorlar, köprüyü giriyorlar. Köprünün ortasına (Abdurahman Paşa Köprüsü diyorlar) gelince, karşı taraf asker dolu, askerler kalkıyor. Kaso onları buraya göndermiş. İki taraf askerlerce tutuluyor. Şeyh Sait köprünün ortasında yakalanıyor.

Yakalayan Erzurum Tümgenerallerinden Osman Paşa'ydı. Onları orada tutular. Şeyh Sait yakalandıktan sonra o komite dağıldı. Ondan sonra kimileri yeniden ayaklandılar. Çemlik Kaymakamı Hüsnü Bey isimli bir çerkez vardı. Bizlere mektup gönderdi. Mektubunda: "İçinizde bilinçli insanlar yok mudur? Milis komutanları.., hepsi vardır. Kürtsünüz, eviniz yıklla, hükümete karşı cephe kurmuşsunuz, yapamazsınız, komando harbi yapın, dağlara dağılın ki, üstünüze geleler, evlerini yıkasınız!". Onun uyarısından sonra kalktık bu sefer gerilla harbini tanzim ettik...

—Ne zaman?...

—O zamanlar.. Dokuz aydan sonra.. Ben de yaralıydım. Yakalandım. Türklere gittik. Bizi Diyarbakır'a götürdüler, orada cami, kilise, hapishane vb. hepsi dolmuştu, hiç yer kalmamıştı. Her yer doldurulmuştu. Biz Bayrampaşa'daydık. Günde bir iki defa dövüyorlardı. Her gece de gelip yallah Harput'a gidiyorsunuz diyorlardı. Biz de inanıyorduk. Dokuzar dokuzar, on beşer on beşer, götürüp dışarda öldürüyorlayardı. Haberimiz yoktu. Orada bizi, 300 kişiyi birlikte zincirleyip Harput'a götürdüler. Harput'ta mahkeme vardı, bir sinama salonundaydı. Bizlere mektup vb. verilmiyordu. Ziyaretçilerimiz yoktu. Avukat vb. tutmak da yoktu. Mahkemenin ne zaman olacağını da bilmiyorduk. Mahkemeye çıkanlara da o saatte ya idam veya ceza... Dokuz ay kaldım, dört kişinin beraatini gördüm. Hergün on beş, yirmi idam ediliyor, koyun gibi ipte sallıyorlardı. Yaralıyım, şahidim yanımdaydı... Siirtliydim de. İdamımı istediler. Sonra dosyama baktılar. Yaşım yirmiden yedi ay küçüktü, cezamı 15 yıla indirdiler. Karşımdaki Polis "dua et hükümete" dedi. Ben etmedim. Çeneme bir yumruk vurdu, birbirine geçti. "Niye vuruyorsun?" diyen yok. Hapiste hergün götürüp getiriyorlar. O kapının altına koyuyorlardı. Üç gün sonra götürüyorlardı. Bir ara, Gewran yöresinden Zülfükar Ağa'nın ismini okudular, "Melle ölmüş, akşam ölmüş" dedik. İdam ettikleri arkadaşları onlarıda götürüp getiriyorlardı. Ölüleri de götürüp ipe çekiyorlardı. Sonra bizleri burdan başka yere verdiler. O zaman tren falan yoktu. Harput'tan Niğde'ye kadar yayan, askerlerin önünde, kelepçeli.. Üstelik başımıza vuruyorlar. Bizi Malatya'ya kadar götürüp, orada Mülki hapishanesinede misafir ettiler.

Devam edecek

Bir Açık Mektuba Cevap

11 Şubat 1987 tarihli **"Kurdistan Press"** gazetesindeki **Kurdistan Öğrenci Komitesi'nin** *"Cemalettin Kaplan'a Açık Mektup"*una cevap:

Sayın Kürdistan Öğrenci Komite Başkanı;

Bir süre önce Kürdistan Press gazetesi aracılığıyla yayınlamış olduğunuz mektubunuzu okuduk. Hakkımızda edindiğiniz eksik ve yanlış bilgilerden hareket ederek bizi eleştirdiğiniz için yanlış sonuca varmışsınız. Daha doğrusu bizim dışımızdaki şeyleri eleştirmişsiniz. Şöyleki; Dortmund Bölge Radyosu'nun size tanımış olduğu haftada 15 dakikalık yayın hakkına karşı çıkan teşkilatların hiç biri bize bağlı değildir. Avrupa'da faaliyet gösteren tüm cami ve teşkilatların bize bağlı olmadığını yeri gelmişken hatırlatıyoruz.

Ayrıca sözkonusu teşkilâtların, Dortmund Bölge Radyosu'nca Kürtlere tanınan haftada 15 dakikalık yayın hakkına karşı çıkmalarını da kesinlikle tasvip etmiyoruz. Zirâ İslâm'da milliyet, dil, ırk ve renk ayırımı yoktur. İslam dininde hiç bir kavmin, hiç bir ırkın, hiç bir rengin bir diğerine üstünlüğü yoktur. Hüküm ve kanunların tümüne talib olduğumuz yüce rabbımız şöyle buyurmaktadır bu konuda: **"Ey insanlar, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Allah yanında en üstün olmanız, (Allah'ın buyurdukları dışına çıkmaktan) en çok korunanınızdır. Allah bilendir, haber alandır."** (Hücurat Sûresi: 13)

İslâm'ın devlet yapı ve nizâmı **"çoğunluk"** olan herhangi bir millet veya kabîlenin elinde olmayacaktır ki, onun dışında kalanlar **"azınlık"** olsun. İslâm devleti herhangi bir ırkın veya bir kabilenin adını taşımıyacaktır ki, onun dışında kalanlar "hani benim devletim?" desin.

İslâm dini Habeşistanlı köle ile Mekkeli efendiyi kardeş ilân edip müslüman ismi ve tevhid bayrağı altında kaynaştıran dindir. Eğer bugün ırkçılıktan ve bunun tabii sonucu olarak bir azınlıklar sorunundan sözediliyorsa bunun hesabını mevcut tağûtî müstekbir güçlerden sormak gerekir. Zira 1. Dünya savaşından sonra milliyetçilik safsatalarıyla bütün kavimleri birbirine düşman edip **"çoğunluklar - azınlıklar"** yapay sınıflandırmasını oluşturan onlardır.

Her hangi bir ırkın veya bir kavmin veya bir dilin bir diğerinden üstün tutulması ırkçılıktır ve biz, ırkçılığın her türlüsüne karşıyız.

Özgürlük mücadelesi adı altında bir ırkçılığa karşı çıkarken bir başka ırkçılığı kendiniz yapmıyor musunuz acaba...?

Kemalizm ile ilgili eleştirilerinize gelince; Kemalizm'e karşı olduğumuzu çeşitli vesilelerle yeri geldikçe söyledik. Şimdiye değin yayınladığımız kitap, dergi, kaset, bildiri ve röportajlarımızla bunu tüm dünyaya ilan ettik. Ayrıca teşkilâtımızın kuruluşundan bu yana izlediğimiz Rabbanî metod ve icraâtımızla da bunu ispatladık. Bu konuda özellikle üzerinde durduğunuz **"Milliyetçilik"** konusuna da biraz önce değindik.

Bilindiği üzere, günümüzün dünyasında zulüm hâkim olduğundan güçlüler zayıfları, Kuran'ın tâbiriyle müstekbirler musta'zâfları sömürmektedir. O derece ki süper addedilen devletler bile yarınlarından emin olmadıkları için bir araya gelmiş, bloklar kurmuşlardır. Tek çare vardır; o da İslâm'ın devlet olması ve dünya siyasetine hakim olmasıdır.

Zira, İslâm devleti, ne zulmeder ne de zulme rıza gösterir; ne sömürür ne de sömürü düzenine göz yumar; ne ezer ne de ezilmeğe boyun eğer; ve nihayet ne batıla hizmet eder ne de edilmesine "Evet!" der...

Ve bütün bu vasıfları taşırken **"Kaynak Kur'an, Örnek Peygamber"** der, ırk, renk, dil farkı gözetmez. Bütün bu noktalardan hareketle:

Bize açık mektup yazmış olanlara hâlisâne tavsiyemiz odur ki, Kur'an'ın getirdiği siyasi sistemden başkasına iltifat etmemeleridir.

Ehmed KEVSER
İslami Cemiyet ve Cemaâtler Birliği adına

Cemalettin Kaplan'ın cemiyetleri
Atatürk düşmanı mı Ata
Misilmanen Tirk çi dixwazin ?
türkçü mü?
Ji bo me pêwisti naskirina ziman û çand û netewa wan bû

TC Bonn Büyükelçiliğinin kışkırttığı derneklerin ihbar mektupları ve C. Kaplan'a yazılan açık mektup, Kürdistan Press'in 11. sayısında yayınlanmıştı.

Kürdistan Kurtuluşunun bazı sorunları 2

Celal AYDIN

Baştarafı sayı 15'de

Ama, Kürt burjuvazisi ve milliyetçiliği böyle bir proğram için savaşmadı ve savaşmıyor. Bundan dolayı da, Kürt ulusunu son derece geniş potansiyel müttefiklerden yoksun bırakıyor. Ve tam da bu nedenle, sadece bağımsız bir Kürt devleti için savaştığından dolayı, bağımsız bir Kürt devletini kuramıyor.

Kürt Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın, kendini ezen ulusların emekçilerini de kurtarmak gibi bir proğramı olmazsa, başarıya uluşması zordur (Olanaksızdır demiyorum. Belli dengeler ortamında olabilir. Ama bu fiilen yeni bir Yalta demektir). Paradoksal bir ifade ile, Kürtler, kendilerini ezen ulusların emekçilerini kurtarmaya kalkarlarsa, kendilerini de kurtarabilirler. Ama, böyle bir proğramı ancak, Kürdistan proleteryası ortaya koyabilir. Bunun şimdiye kadar ortaya koyulamaması, Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketin'nin İran, Irak,Türkiye arasındaki üçgene, yani aynı zamanda Kürdistan'ın en geri, proletaryanın en zayıf olduğu yere sıkışmış olmasındandır. Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi, bu çelişkinin içinde bunalıyor. Buralarda güçlü olan akımlar, yukarıdaki gibi bir proğram geliştiremediği, kendini ezenlerin ezilenlerini de kurtarma mücadelesine girmediği için daima devletler arası çelişkilere dayanmak zorunda kalıyorlar. Ve tam da bu nedenle, daima ihanete uğruyorlar ve Kürt ulusu binlerce evladını yitirip acılar içinde kıvranmaya devam ediyor. Tarihten çıkarılacak ders budur.

L.Polat da, Kürt ulusunu yenilgilere mahkum eden bu anlayışı, bizi eleştirirken en açık biçimde şöyle ifade ediyor: *"Kürt sosyalistleri bağımsız bir devlet kurmadan demokratik bir cumhuriyeti nasıl oluşturabilirler?"*

Kıymetli eleştirmen, bizi metafizik mantıkla suçluyor ama, tam da metafizik yaklaşımını kendisi ifade etmiş oluyor. Tarih ve sosyaloji bunun tersinin doğru olduğunu göstermiştir. Yani, *"Kürt sosyalistleri, demokratik bir cumhuriyet proğramı ve bunun ürünü olan bir ittifaklar manzumesi kurup Ulusal Kurtuluş Hareketi'ne öncülük etmeden, Kürtlerin bağımsız bir devlet kurması çok zordur."*

İşte ortada iki ayrı stratejinin iki özlü ifadesi. Her ikisi de Kürtlerin Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın başarısını amaçlıyor, ama, ayrı proğram ve stratejileri öneriyor. Burada kolaycılığa kaçmadan tartışılması gereken bu iki ayrı proğram ve stratejidir. Kürdistan Press, aynı zamanda bu can alıcı konunun tartışıldığı bir plotform olmalıdır.

L.Polat, yukarıda aktarılan satırları ile, bizi eleştirirken, farkına varmadan iddiamızı doğrulamış olmaktadır. Yani kendisi bir sosyalist olarak, Kürdistan'da egemen olan tüm akımlarla aynı görüşü paylaşmış oluyor: *"Önce bağımsız bir devlet"*. Bizim iddiamız da şimdiye kadar mücadelenin bu amaç uğruna yürütüldüğü idi.

L.Polat, ne demek istediğimi anlamak için kafa yormadığı için, söylemediğimiz şeylerden dolayı bizi eleştiriyor. Bir iki örnek verelim: *"Kürt, Arap, Fars yada Türk, hangi devrimci kurtarılmış bölgelere gitmiş de, oradan kovulmuştur"* diye soruyor. Yazımın hiçbir yerinde kimsenin kovulduğundan söz etmedim. Kurtarılmış bölgelerin bir çekim merkezi olmadığından söz ettim. Yani, oraya gitmiyorlar ki kovulsunlar. Bu gitmeyiş de o insanların niyetleriyle, mücadeleden kaçmalarıyla vs. açıklanamaz. Gerçekte bu insanlar ancak önerdiğimiz türden bir proğram için oraya gidip savaşırlar. Ancak, öyle bir proğram, bu insanlarda coşkunun zirvelerini ve sabrın derinliklerini harekete geçirebilir.

Eğri oturup, doğru konuşalım. Bu gün Kürdistan'ın kurtarılmış bölgelerinde demokrasiden değil ama, belki paternalist bir hoşgörüden söz edilebilir. Elbette, bunun nesnel temelleri vardır. Ama gerçek de budur. Ve bu gerçek, örneğin bir İspanya İç Savaşı'na bütün dünya ilerici entellijansiyesinin akması gibi bir coşkunun harekete geçişinin önünde bir engel olmaktadır.

Aynı şey Kürdistan'daki azınlıklar için de geçerli. Bu insanların da egemen devletlerin baskısı karşısında Kürdistan'ın kurtarılmış bölgelerine değil de Avrupa'ya gittiğini ezen ulusların işbirliğine yöneldiğini görmezden gelemeyiz. Onlar, Kürtler savaştığı için Avrupa'ya kaçıyorlar demedim. Sorarım L.Polat'a, hangi Kürt partisi Kürdistan'daki azınlıklara, kendi kaderini tayin hakkını garanti eden bir proğram sunuyor? Yok böyle bir parti. Kürt bağımsızlık hareketi, Kürdistan'daki azınlıklara paternalist bir hoşgörü ile yaklaşmaktadır. Ama, böyle bir yaklaşım, o güçlerin enerjisini ve fedekarlığını hareket geçiremez.

Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi her yaptığını alkışlayanların değil, bir yandan kendisi ile dayanışırken, diğer yandan kendisine en ağır eleştirileri yöneltenlerin gerçek dostları olduğunu anlamalıdır. Kürt yoldaşlarımıza, onlarda yanlış gördüklerimizi söylemiyerekten, onların sempatisini kazanmak istemiyoruz ve gerçek Kürt sosyalistlerinin de eleştirenleri düşman gibi görmeyecek bir olgunluk içinde olduğuna inanıyor ve bizlerden bunu beklediğini sanıyoruz.

18.2.1987

Irak Kürdistanı'nda tarih tekerrür mü ediyor?

Ömer HOCA

☐ Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin tarihi anımsanırsa, ulusal kurtuluş hareketinin çözümlenmemiş, önemli ve sürekliliğini koruyan sorunlardan birisinin de, ortak düşmana karşı ulusal kurtuluşçu güçlerin, güçlerini birleştirememeleri olduğu görülecektir. Bugün Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin geçirmekte olduğu kritik durum da dikkate alınırsa, sorunun ciddiyeti daha iyi anlaşılacaktır.

Geçtiğimiz Kasım ayında (7-8 Kasım 1986) tarihinde, IKDP (Irak Kürdistan Demokrat Partisi) ile KYB (Kürdistan Yurtseverler Birliği) arasında *"sürdürülen"* görüşmeler sonucunda, ortak bir bildiri yayınlandı. Adı geçen bildiride, *"iki siyasal gücün, aralarındaki çatışmaya son verdikleri ve güçlerini, sömürgeci BAAS diktatörlüğüne karşı birleştirecekleri"*, ilerici-demokratik kamuoyuna açıklandı. Bildiri, kimi çevrelerde, geçmişte yaşanan olaylardan kaynaklanan, haklı bir kuşku yaratırken, kimi çevrelerde de, gine geçmişe dayalı *"ilişkiler"* nedeniyle, övgüler yağdırmasına neden oldu.

Bilindiği gibi her iki gücün gelenekselleşmiş olan silahlı çatışmaları, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketine büyük kayıplar vermiş, onarılması kısa sürede olanaksız yaralar açmıştır. Varılan aşamada, yıllarca sürüp giden Irak-İran savaşıyla, savaşın kitlelerde yaratmış olduğu hoşnutsuzlukta hesaplanırsa, Irak Kürdistan'ında iki temel gücün, ortak düşmana karşı güçlerini birleştirerek yaratmış oldukları tahribatları gerçekten onarmaya kalkışmaları her Kürt yurtseverini elbette sevindirir.

Kürdistan halkı, adı geçen bu iki siyasal gücü (IKDP-KYB), tarihe geçmiş eylemleriyle olsun, birbirlerine takınmış oldukları *"politik"* tavırlarıyla olsun, çok iyi tanıyor. Onların bu bilinen bakış açıları doğrultusunda, Kürdistan'ın öteki parçalarında da, paralel *"yapı"* ve anlayışların olduğu biliniyor. Kürdistan'ın Türkiye parçasında, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketi için büyük önem taşıyan konularda bile, sözkonusu siyasal güçlere karşı kalıplaşmış bakış açıları ön plana çıkartılarak, var olan sorunların çözümü önünde engeller oluşturuyordu. Bunun, giderek siyasal yapıların tabanında düşmanlıklara yol açtığı da biliniyor.

Daha düne dek, demokratik kitle örgütlerinde bile, söz konusu güçlere bakış açılarındaki farklılıklar nedeniyle bir araya gelemeyen güçler, nasıl oluyorda bugün birden bire, sözkonusu *"birlik"*ten yana görünebiliyorlar? Öyle olunca, *"tarafsız"* kamuoyunda, ya bunların siyasal anlayışları, tutarlıkları; ya da içtenlikleri konusunda kuşku duymaktan daha doğal ne olabilir?... Hele İran sömürgeci iktidarının bu *"birleştirme"*deki rolü de açıklıkla bilinince, haklı olarak kuşkulanmamaya olanak var mı?

Günümüzde; Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin dört sömürgeci devlet ile olan çelişkisi ile sömürgeci devletlerin birbirleriyle olan çelişkileri iyi değerlendirilmeledir. Bu çapraz çelişkiler yumağından, temel olanın altı her zaman kalın çizgilerle çizilmelidir. Irak Kürdistan'ı kurtuluş hareketinin 1974-75 yenilgisi bu anlamda öğereticidir.

İran-Irak arasında sürmekte olan haksız savaş, her iki ülke halklarına da çok büyük zararlar vermiş ve vermeye de devam ediyor. İran gerici iktidarı din maskesi altına sığınarak, savaşta galip gelecek taraf olarak kendisini empoze etmeye çalışırken, emperyalizm ile kopmuş olan ilişkilerini, gizliden onarma çabalarını yoğunlaştırıyor. Sömürgeci İran iktidarının Kürtler ile kurmuş olduğu ilişkilerin altında savaşın da bir gereği olarak, çok yönlü hesapları yatmaktadır. Ulusal kurtuluşçu güçlerin, Kürdistanı sömürgeleştiren devletler arasındaki çelişkilerden yararlanamayacağı anlamı çıkarılmamalıdır. Esas olan, bu çelişkilerden hangi gücün yararlandığıdır. İran pastarları, İran Kürdistanı ulusal kurtuluş hareketini boğmaya çalışırken, Irak Kürdistanı siyasal güçlerini bir araya getirme çabalarını iyi niyet ile değerlendirmek, "eğer başka bir amaç taşımıyorsa", saflıktan başka bir biçimde değerlendirilemez.

İran sömürgeci iktidarının Irak Kürdistan'ında ki iki temel Kürt siyasal hareketini biraraya getirme "çabaları", kanımızca kimi "hesaplar"dan kaynaklanmaktadır. Bu olası hesapları, bir-kaç başlık altında toparlamak mümkündür.

1) Irak'la sürmekte olan savaşta bir "tampon bölge" oluşturmak. (Tıpkı 1514'deki Pers-Osmanlı savaşında, Kürdistan'ın tampon bölge yapılması gibi)

2) İran Kürdistan ulusal kurtuluş hareketini, yakın müttefiklerinden yalıtlayarak boğmak.

3)Irak Kürdistanı siyasal güçleri ile ilerici Arap muhalefet güçlerinin arasında, önceden oluşturulmuş cephe ve birlikleri dağıtarak, gerekirse onları birbirlerine karşı kırdırtmak.

4) Saddam iktidarının düşmesi halinde, radikal islamcı akımın, Irak'taki tek iktidar altarnatifi olmasını sağlamak üzere, olası "engelleri" şimdiden ortadan kaldırmak.

Ortak düşmana, sömürgeciliğe karşı güçleri birleştirtmemek; yer yer sömürgeci güçlerle uzaklaşan politikalar ortaya koymak ve ulusal kurtuluş hareketini sekteye uğratan gelişmelere yol açmak, Kürdistan halkının yabancı olmadığı olaylardır. Ne var ki, bu açmazların aşılması ve daha sağlam temellere dayalı birliklerin, ittifakların oluşması da gerekmektedir.

Bu açıdan, IKDP ile KYB arasında, güçleri birleştirme çabaları, öte yandan Arap ilerici muhalefetiyle de sağlam ilişkileri öngörmektedir. Böyle olunca, hem BAAS rejiminin alaşağı edilmesi, hem de Irak Kürdistanı silahlı mücadelesine karşı hazırlanan komploların boşa çıkarılması mümkün olabilecektir. Bugün ilerici Kürt politik güçlerine düşen görev, yeni bir 1974-75 faciasının yeniden yaşanmasını önlemek ve geçmişin yaşanan yanlışlarından dersler çıkararak, Kürt halkı üzerine oynan oyunları bozmaktır.

02.03.1987 • Stockholm

DÊ "MERYEM XAN" BENDEKA NÛ

JI STIRANA "LÊ HELÎMÊ" BO ME BÊJÎT

Peşkeşê bo dayke "Helîma Piştgirî" jina şehidî û dayka çiwar şehîda.
Bo hemî daykêt şehîda û daykêt PÊŞMERGA.

Hay lê wayê...Helîm Dayê
Min ser girane, na rabit
Ji kulan û
Derd û xemêt vê dinyayê
Dost û dijmin
Bi xwezîkêt xwe şahî bûn
Çima bextê me reş meye!
Qet carekê
Li sersal û bi harekê
Çerx û zivrîna felekê
Li war û gundê me nayê?!

★

Helîm dayê...
Ez bi gundê me da hatim
Min dî gundê me çar taxe
Berda çem û mêrg û zevî
...pirî gul û roz û baxê
Serda çiyakêt bilindin
...zêde barî kevr û şaxe
Her taxekê min lê nêvî
Gundeke û sê, çar û caxe
Pê da hatim taxê jêrî...
"Helîm" dayke...
Çar tabûta dixemlinît
Mîna gelo...
Ya landika dihejînit
Pê dibêt û di lorînît
Cergê min sot wê laylayê
Bi xwîn û rondikêt gerim
Gelo wê avda ev axe
Dê hûn werin temaşe ken
Ji bo Kurd û Kurdistanê
Dayka "Helîm" xwîn mezaxe
Gundîno lomekar nebin
Min ji ber derdê "Helîmê"
Lew dil pirî kul û daxe
Şev û rojan
Dinalim û ketim tayê

★

Negirî Helîm...negrî xanê
Rondikêt xwe
Neke tavîkêt baranê
Nekey, bêjî
Gelo heyf û tole kane!
Bîra te bêt
"Gozê' tenê "Emek" hebo
Demê xurrî û
Na tê didan li meydane

★

Min jî li dûr
li kujekê vê cîhanê
Dengê te xweş tê guhê min
Mîna stiraneka zela
Ji gewriya "Miryem xanê"
Ya distriît
Demê di bêy i
Lê.. lê dayê ez we nakem
.. qet we nakem
Bo şîn û girya şehîda
Kirasê reş li xwe na kem
Ez dê lawkê xwe mezin kem
Rext û çeka pêre rakem
Qet çi cara
Çeperêt şêr û pilinga vale nakem
Dê kewînim birîna kezeba dayê

★

"Helîm" dayê lewendiyêt xwe girede
Şore lewendî hildayê
Ya te gotê min vegêra
Ya dê bêjim to vegêre
Serkeve banê bêlayê
Bêje i hayê gundo hayê
Hewara gundiyekî têt
Ji kavle sotî yê "Mayê"
Hewar diket
Ho gundîno baş bizanin
Gayê pîr hî nabît cotî
Bo kêlana bi kêr nayê

★

Begê xuhdana we dixot
Guh ne denê..
Pal ne denê..
Dê hewe êxît belayê
Ma çend cara mezina got:
Qet çi cara
...bo cutyara
Axa ya kêm ne danaye
Digel hejar û gundiya na yên rayê
Bêjê.. bêjê
Bi dav û rista dijminî
Bi çi kevra ne serkevin
Dê zû kevin..
Dê bin kevin
Avrûyekê bila veden
Li bor û ser borêt kevin
Da bizanin
Çend roj pirî tarî û şevin
Çend car hirya miha rist û
Ne bo dav û ne bo tevin
Evro ke jî..
Ger hurç li ber difna me bît
Dê bo bi dûf dewsê kevin!!
Bêjê bila rast ne nivin
Çep baxivin..
Çep bilivin..
Roja heyt û tolêt giran
Ji hevdû wergirin rayê
Xeta gêsnî çep bi kêlin
Baş ade ken
Strirî û zîwana ne hêlin

★

Da roja kirn û çinînê
Li ber beroka dirûnê
Da li nav gêre û cuxwînê
Wer girin ber hemê xwînê
Da li şûna dexl û elanî
Ne kom ken her ger û kayê

★

Hey lê hayê Helîm dayê
Min ser girane na ra bit
Ji kulan û
Derd û xemêt vê elinyayê
Dost û dijmin
Bi xwezîkêt xwe şahî bûn
Çima bextê me reş maye
Qet careke
Li ser ser sal û bi harekê
Cerx û zivrîna telekê
Li war û gundê me nayê! 3.87

M. Mayî

"Dîsko ji bo vejandina folklor Kurdî" -Davîd û Yenkî

-Kak bi kurtî kada jîna xwe ji xwendewarên "Kürdistan Press"ê re beken.
-Em ji malbata "Yona"yî ne, em li gundê "Eşbolê-Israîl" ji dayika xwe bûn (yê ku nîzîkî bajarê "Bêrşêva yê" dikeve). Lê dê baên me xelêkê Kurdistanê ne, gundên "Hîza" û "Dobê", yên ku nîzîkî bajarê Akrê ne, li Kurdistana Iraqê... ê Ewdi sala 1951'an de ji welêt hatine derxistin û dûrxistin.
-Hûn çima hez ji strana Kurdî dikin?
-Bi rastî me strana Kurdî, miletê Kurd û Kurdistanê ji dê baên xwe fêr bûne... û çi kasêteke Kurdî û bi taybetî folklorî be li Kurdistanê derdikeve, hema di wê heftê de digihê Îsraîlê û em wê belav dikin, pê gelekî şa dibin û bihevra govendê digrin... çi li mal be, yan jî çi li şadmaniyên mezin be, lê dawet li Îsraîlê bê zirnê, û bê deholê, dawet nayê jimartin. Milet jê bêzar dibin, bêguman rola wan giring e, pêdivî ne. Ango em Kurdên Îsraîlê gel muzîka Kurdîya folklorî mezin bûne, welê em her dem guhdariya pêlweşa (radyo) Iraqê-beşa Kurdî dikin û bi taybetî folklora resen.
Kak Davîd
-Karê te çi ye?
-Ez xudan "DISKO" me û Yenkî jî xizmê min e, ew gîtarvan e û herdem ji bo arîkariyê amade ye... Li ser vê yekê jî li dawet, sunet û cejna ji dayikbûna zarowan em amade ne. Weşan ne tinê bi xwe pûte bi folklora xwe didin, lê belê gelek miletên dî jî li ser awazên Kurdî ên resen govendê digrin.
-Hîviya we çi ye?
-Em Kurdên cihû, me welatê bab û bapîran bi çav ne dîtiye... Û hîvîdar in ku rojeka pir nîzîk Kurdistanê rizgar bibe, heya ku em biçine wê derê û gel miletê xwe keyfê bikin. Bi rastî em şewityê Kurdistanê ne û dêbabên me jî ji evîna Kurdistana rengîn dîn bûne.. Welê heya ku îro jîna me, xwarina me, cilên me û t.d. hemû kurdî ne.

Gel evîna Kurdên Îsraîlê

Strana "Girê Sîra" yê li diskoyê herdem tête bîhistin. Govenda wê jî *"reqase"* (Lerzê); lê Kurdên Botan dibêjin *"govend"* (reqs). Lê a me û a Botan ne weke hev in. Lê Kurdên Dîyarbekrê dibêjin ku a Botan civantir e ji a Bahtînan. Em jî vê strana pêşkeşî xwandewanên Kurdistan Press'ê dikin.

Girê Sîra
Folklora Botan

Girê sîra bi sîre	*A-Lêlê lêlê Meyro*
Gir xopanê bi sîre	*B-Tol ciwanê Meyro*
Dû s'wara hîr e hîr e	*A- " "*
Dostê Meyro pismîr e	*B- " "*
Girê sîra b' genim e	*A- " "*
Gir xopanê b' genim e	*B- " "*
Dû s'wara him e, him e	*A- " "*
Dostê Meyro hakim e	*B- " "*
Girê sîra bi ce ye	*A- " "*
Girxopanê bi ce ye	*B- " "*
Dû s'wara hey e, hey e	*A- " "*
Dostê Meyro file ye	*B " "*

Dengnivîs: Siyabend

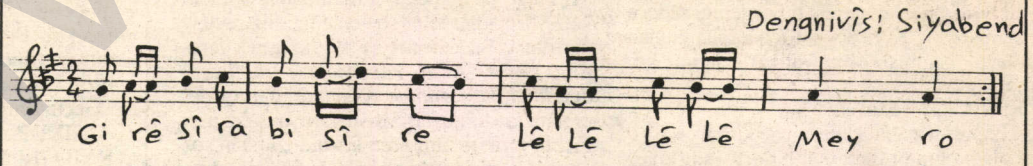

Kürt Folklorünü Canlandırmak İçin • DİSKO • David ve Yenki

☐ *David arkadaş, Kürdistan Press okuyucalarına kendini kısaca tanıtır mısın?*
☐ Biz Yona ailesindeniz. Israil'deki Berşeva şehrine yakın olan, Eşbole köyünde doğmuşum. Anam-babam ise, Irak Kürdistanı'nındaki Akre şehrinin Hiza ve Dabe köylerindendirler. Onlar 1951 yılında ülkelerinden çıkarılap, sürgüne gönderilmişler.
☐ *Kürtçe şarkıları niçin seviyorsunuz?*
☐ Doğrusu, biz hem kürtçe şarkıları ve hem de Kürt ulusunu ve Kürdistan'ı anababalarımızdan işitip, tanımışız. Yurtdışında ya da Kürdistan'da çıman herhangibir kürtçe kaset bir hafta içinde ısrail'e ulaşır. Biz de bunu çoğaltıp, dağıtırız. Gerek düğünlerde ve gerekse büyük şenliklerde olsun, davulzurnasız şenlik şenlik sayılmaz. Biz Israilli Kürtler, Küt müziğinin, Kürt folklorünün içinde doğup büyümüşüz. Ayrıca, her zaman Irak radyosunun Kürtçe yayınlarını dinleriz, o orjinal folklorü..
☐ *Ne işle uğraşıyorsunuz?*
☐ Benim bir Disko-bar'ım var. Yenki akrabamdır. Gitar çalar. Bu nedenle, bayram, düğün, sünnet gibi şenliklerde hazırız her zaman. Yalnız biz Kürtler değil, başka milletlerden insanlarda, bizim müzik ve folklorumuzun eşliğinde bizimle beraber oynarlar.
☐ *Bir isteğin var mı?*
☐ Biz yahudi Kürtler, atalarımızın ülkesini gözlerimizle görmemişiz. Kürdistan'ın yakın bir zamanda bağımsız olacağından da umutluyuz. Biz, o zaman orada ulusumuzla şenlik yapacağız. Doğrusu, bizler, Kürdistan'ın içi yanarak kül olmuş hasretlileriyiz. Ve anababalarımız o güzel Kürdistan'ın hasretine dayanamayıp, çıldırmışlardır. Bu güne kadar tüm yaşamımız, yeme içme alışkanlıklarımız, elbiselerimiz ve herşeyimizle kürdüz biz.
Not: Girê Sîrê şarkısı bizim Disko-Bar'da her zaman çalınır. Bizim oyunlarımızla Botanlıların oyunu bir değil.Fakat, Diyarbekir Kürtleri Botan oyunlarını beğenirler. Biz de bu şarkıyı Kürdistan Press okuyucularına sunuyoruz..
Israil Kürtlerinden sevgilerle

Resim, Nota ve derleyen:
Berhevkirin, Wêne û note: **Siyabend**

22.Nisan.1898 — 22.Nisan.1987 • 89. YIL

"KURDISTAN" gazetesi (1898-1902)

Mahmûd LEWENDÎ

Miqdad Midhet Bedirxan Bey

• 1 •

İlk Kürt gazetesi olan "*Kurdistan*", 22 Nisan 1898 (1) de Kahire'de, daha sonra sırasıyla Cenevre, Kahire, Londra, Folkstone (İngiltere), Cenevre'de çıktı.(2)

Toplam 31 sayı çıkan bu gazetenin ilk beş sayısının sahibi ve sorumlusu Miqdad Midhet Bedirxan Bey'dir.(3) Altıncı sayıda ise Miqdad Midhet Bedirxan Bey'in ölümünden dolayı kardeşi Abdurrahman Bedirxan Bey gazetenin sahibi ve sorumlusu oluyor(4) ve gazetinin son sayısı olan 31. sayıya kadar bu görevini yürütüyor.

İki dilde (Kürtçe-Türkçe) çıkan bu gazetenin her sayısı dört sayfadır.(5) 23. sayıya kadar gazetenin isminin altında "*Onbeş günde bir çıkar, kürtçe gazetedir.*" ibaresi yer almakta, 24. sayıdan itibaren ise "*Ayda bir çıkar Kürtçe gazetedir*" ibaresi var ve 25. sayıda ise "*Ayda bir çıkar Kürtçe-Türkçe gazetedir*" ibaresi yer almakta ve bu ibare gazetenin son sayısı olan 31. sayıya kadar hep bu şekliyle kalıp değişmemiştir.

Bu gazete her ne kadar Kürdistan dışında çıkıyorduysa da içindeki tüm yazıları Osmanlı yönetimi altındaki Kürtlere yönelikti. Aynı zamanda dönemin Osmanlı padişahı olan Abdulhamit yönetimine karşı da propaganda yaptığı yine içindeki yazılardan anlaşılmaktadır. İlk sayılarında Sultan Abdulhamid'in çevresindeki yöneticileri eleştirmekte, daha sonraki sayılarında ise Sultan Abdulhamidi hedef almakta, eleştirmektedir.

Gazeteyi niçin çıkardığını Miqdad Midhet Bedirxan Bey ilk sayıda özetli şöyle belirtiyor: (söz konusu yazı kürtçedir)

"...

Günümüzde artık dünyada meydana gelen her türlü olayları gazeteler yazmakta. Bir çok şeyi gazetelerden öğreniyoruz. Fakat, ne yazık ki o kadar cesur, yiğit ve mert olen kürtler böyle bir şeyden mahrumdurlar. Dünyadaki olaylardan habersiz olarak yaşamaktadırlar..... Ben de, siz kürtleri dünyadaki her türlü gelişmelerden haberdar etmek, ilim ve marifetin yollarını göstermek, kürtçe okuma yazmaya teşvik etmek için bu gazeteyi çıkarıyorum..."(6)

Kurdistan gazetesinin, Mısır ve Avrupa dışında ayrıca Kurdistan'da geniş bir şekilde dağıtımının yapıldığı gazeteye gelen mektuplardan ve yine gazete'de yer alan şu yazıdan anlaşılmakta; Gazetenin ilk sayısında birinci sayfada yer alan söz konusu yazıda Miqdad Midhet Bedirxan Bey Kürtlere çağrıda bulunarak şöyle demekte:

"*Her defasında Kurdistan gazetesinden ikibin adet parasız olarak Kurdistan'a yollayacağım. Siz de onu halka dağıtın.*"(7)

Gazeteye gelen mektuplardan, özellikle Diyarbakır'dan gelen mektuptan öyle anlaşılıyorki dönemin yöneticileri (vali, müdür, polis vb.) gazetenin dağıtımını ve okunmasını yasaklamışlar. Mektubu gönderen "*Diyarbakır eşraflarından Ş.M.*" mektubundan özetle şöyle demekte:

"*Kurdistan gazetesinin buraya ulaşması bizi çok sevindirdi...*

Fakat burada Sultan Abdulhamid'in yöneticileri olan vali, müdür memurlar ve polisler bırakmıyorlar bu gazeteyi okuyalım. Yasaklıyorlar. Gazeteyi kimde görseler onu hapsediyorlar, işkenceye tabi tutuyorlar...

Bu konuda Sultan Abdülhamid'e yazsanızda bu zulumden kurtulsak ve serbestçe Kurdistan gazetesini okuyabilelim..."(8)

Gazetenin sahibi de (Abdurrahman Bedirxan) bu mektubu türkçeye çevirerek "*Abdülhamide*" başlığıyla gazetinin sözkonusu sayısının ilk sayfasında ve kürtçesini de yine aynı sayının ikinci sayfasında yayınlıyor.

Kurdistan gazetesinin ilk beş sayısını Kahire'de çıkaran Miqdad Midhet Bedirxan Bey, daha sonra Sultan Abdülhamid yönetimince faaliyetleri engelleniyor ve kendisine artık Mısır'da ikamet etmesine izin verilmiyor. Miqdad Midhet Bedirxan Bey'de zorunlu olarak İstanbul'a döner ve Kurdistan gazetesini de İstanbul'da çıkarıp yayına devam etmek ister, fakat Abdülhamid yönetimi tarafından engellenir ve gazeteyi çıkaramaz.

Bu konuda kardeşi Abdurrahman Bey gazetenin 6. sayısında(9) şöyle yazmış:

"*Bu gazeteyi şimdiye kadar kardeşim Miqdad Bey çıkarıyordu. Fakat ne yazık ki Hünkar (Abdülhamid) artık onun Mısır'da kalmasına izin vermedi ve kendiside mecburen İstanbul'a döndü. Gazeteyi İstanbul'da da çıkarmayı denedi fakat çıkaramadı, çünkü Hünkar'ın etrafindaki cahil hain ve soysuz yöneticiler buna engel oldular, özellikle de o cahillerden biri olan Ebu Hidaye buna engel oldu, çünkü kendisi (Ebu Hidaye) çinge soyundan olduğu için daha da soysuzdur ve diğerlerinden daha çok Bedirxanlara düşmandır, Kürtlere düşmandır...*"(10)

Kurdistan gazetesinde çıkan tüm yazıları genel olarak konularına göre şöyle bir sıralamaya koyabiliriz:

1) TARİH
2) EDEBİYAT
3) SİYASİ
4) DİN
5) HABERLER
6) OKUYUCU MEKTUPLARI

1) TARİH

Tarih konusu gazetenin 8. sayısından itibaren başlıyor ve gazetenin sahibi olan Abdurrahman Bedirxan Bey şöyle demekte:

"*Kürtlerin Kürdistan tarihi hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadıklarını biliyorum. Bu yüzdendir ki ben de bundan sonra kısaca ecdadımızın tarihinden bahsedeceğim...*(11)

Kürt tarihi olarak "*Ceziret ül-Ibn ül-Ümer*" hanedanları yer almakta. Bu hanedanları sırasıyla anlatmakta ve daha sonraki sayılarında da Bedirxani Ailesini anlatmakta(12)

15. sayıda da Selahaddin Eyyübi üzerine bir yazı(13) yer almakta, 24. sayıda ise "*Kurdistan ve Kürtler*" adlı bir yazı bulunmakta(14).

Ayrıca Hamidiye Suvari Alayları konusunda da uzunca bir yazı gazetenin 28. sayısında türkçe ve kürtçe olarak yer almakta(15).

Yukarıda sıraladığımız tarih konuları dışında, ayrıca birçok makale ve yazılarında yer yer eski tarihi olaylara değinmektedir. Çünkü bazen döneme göre güncel olan bir konuyu anlatırken bir çok tarihi rakamlar ve olaylara da değiniyor.

2) EDEBİYAT

Bu konuda da Ehmedê Xanî'nin "*Mem û Zîn*" adlı eserini görmekteyiz. Bu eser gazetenin 2.sayısından itibaren başlamak üzere, gazetenin toplam 21 sayısında tefrikalar halinde yayınlanmış.(16)

Gazetinin 3. sayısında Hacî Qadirî Koyî'nin bir şiiri var. Bu şiir hakkında Miqdad Midhet Bedirxan Bey "*Bu şiirini Hacî Qadirî Koyî kendi elyazısıyla Ehmedê Xanî'nin bizde bulunan 'Mem û Zîn' adlı eserinin arka kapağına yazmıştı*"(17) diye belirtmektedir. Sözkonusu Ehmedê Xanî ve Mem û Zîn adlı eserini metheden bir şiir ve şiir'de kürtlere seslenerek bu esere sahip çıkmalarını, dört elle sarılmalarını istemekte.

Yine 3. sayıda Şam'dan gönderilmiş bir şiir görmekteyiz. Şiiri yazan Lawê Şêx A. Fettah(18) sözkonusu şiir "*Kurdistan*" gazetesine bir methiye şeklinde yazılmış Lawê Şêx A. Fettah, Celadet ve Kamuran Bedirxan'ın babası Emin Ali Bedirxan'ın takma adıdır, bilindiği gibi E.Ali Bedirxan Miqdad Bedirxan'ın kardeşidir.

Ayrıca önemli diyebileceğimiz, edebi konuları işleyen herhangi bir makale veya yazı gazetede yok. Fakat, şunu da unutmamak gerekir ki haber, yorum veya makele niteliğinde olan birçok yazı özellikle Kürtçe yazdıklarında bizim için ayrıca edebi bir değeri vardır.

(Devam edecek)

(1) Kurdistan, no:1 (30 Zulqe'de 1315 Şemsi; 9 Nisan 1314 Rumî; 22 Nisan 1898 Miladi)
(2) No: 1-5 (Kahire), 6-19 (Cenevre), 20-23 (Kahire), 24 (Londra), 25-29 (Folkstone-İngiltere),30-31 (Cenevre)
(3) Bak. "Kurdistan" No:1-5 (1898), s.1
(4) Bak. "Kurdistan" gazetesi, No; 6-31 (1898-1902), s.1
(5) Bak. "Kurdistan" gazetesi, tüm sayılar
(6) Bak "Kurdistan" gazetesi, No:1, s.1
(7) Bak "Kurdistan" gazetesi, No:1, s.1 (Bu çağrı gazetenin her sayısında birinci sayfanın sağ üst köşesinde kürtçe, sol üst köşesinde de türkçe yer almaktadır.)
(8) Bak "Kurdistan", No:13, s.1-2, ayrıca diğer mektuplar için bak no: 2,3,8,13,14,15.
(9) Bu sayıdan itibaren Abdurrahman Bedirxan Bey'in kendisi gazetenin sahibi ve sorumlusudur.
(10) Bak "Kurdistan", No: 6, s.2 (sözkonusu yazı kürtçe olarak yazılmıştır.)
(11) Kurdistan, No:8 s.3
(12) Kurdistan No:8,9,10,11,13,14.
(13) Kurdistan No:15, s.3
(14) Kurdistan No:24, s.3
(15) Kurdistan No:28, s.1-3
(16) "Mem û Zîn" için bak no: 2,3,5,6,7,8,9,11,13,15,16,20,21,22,23,24,25,26,28,29,30.
(17) Bak No:3, s.3-4

kaseta 11 an ya ŞIVAN derket

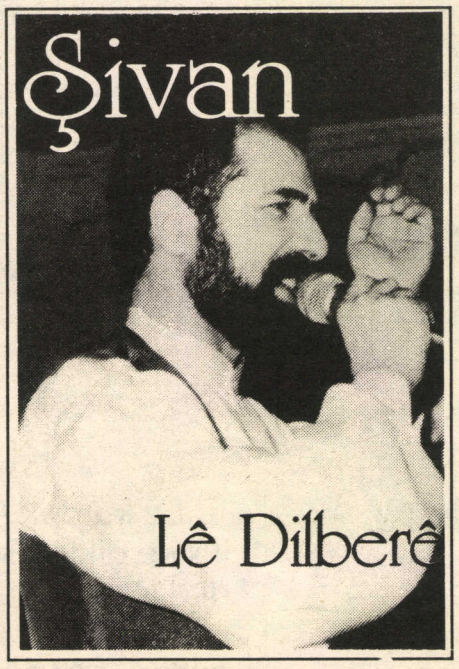

MALA MÎN

(Şerê Xalit Begê Cibrî)

Dere mala min, mala min
Mala bavê min mala mêrane
Çadira mala bavê min çadira mala mêrane
ha wa weylê
Dere çawa bi destê bavê Lallo girtin xistin kelepçê
û lingê wî xistin qeyd û merbetê, berê wî dan e hepisxana
bajarê Qersê, digotin "yallah kurdo"
Belê çawa berê zarok û zêçên wî dan e
nava guhê van gundan e heyê...
Çadira bavê Lallo danî li berê çem e
Xêbata ferxê mala Emmer daniya li berê çem e
Dere vê sibekê van Naziman û Qumandarên Qolordiya
Diyarbekir hatin kol û kozikên xwe danîn çem e
Belê ezê nakevim ber girtin û kuştina Bavê Lallo suwarê Kovê
ezê dikevim ber heyfa vê heyfê
Dere çawa berê zarok û zêçên wî dane nav welatê Ecem e hayê.
Hê mala bavê min mala mêrane ha wa weylê...

(....)
(....)

JÎR

"JÎR" • Box 70 80 • 172 07 Sundbyberg / SWEDEN

Gundî û Bageraşvan •1•

[Der Bauer und der Windmüller]

Xêz û Nivîs: W. Busck □ Vergerandin: R. T. Hulmanî

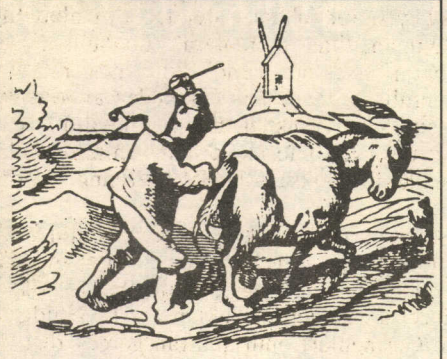

Die Luft ist kühl, es weht der Wind,
Der Bauer zieht zur Mühl' geschwind.

HEWA SARE, BA DIPÊLÎN,
RENÇBER BO AŞ XWE DILEZÎN.

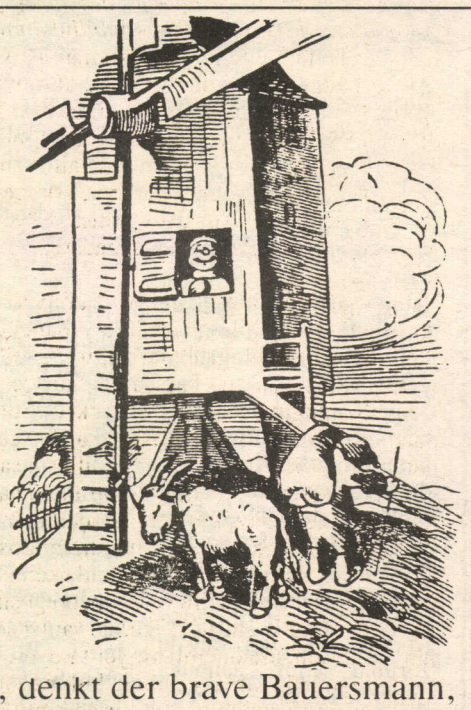

Ei, denkt der brave Bauersmann,
Da bind' ich meinen Esel an.

EW DIBÊJIT BI XWE Û XWE,
EZ LI VIRA GIRÊDIM KERA XWE.

Der böse Müller hat's gesehn:
Und läßt sogleich die Mühle gehn.

DILQELP AŞVAN WÎ DIBINÎ,
DEST PÊ AŞ DIKE, DIGERÎNÎ.

SİBEL • 10 sali / SWED

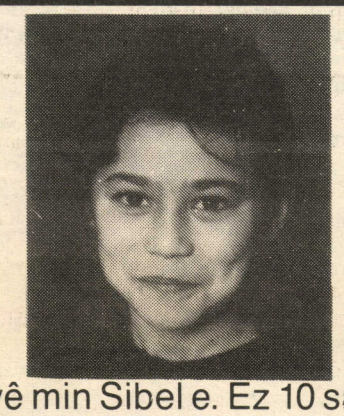

□ Navê min Sibel e. Ez 10 salîme. Ez sinifa 4'an de dixwînim.
Silav li hemû hevalan...

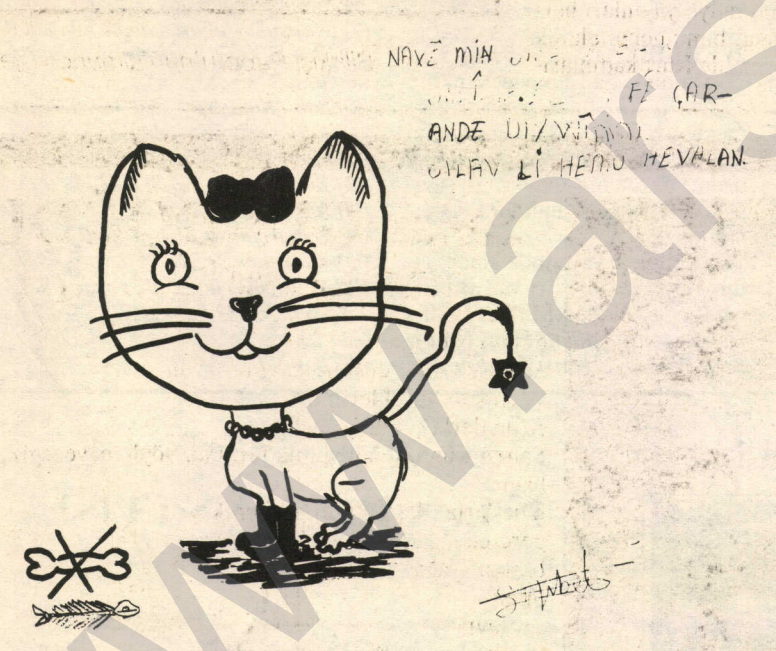

EVÎN • 11 sali / Danmark

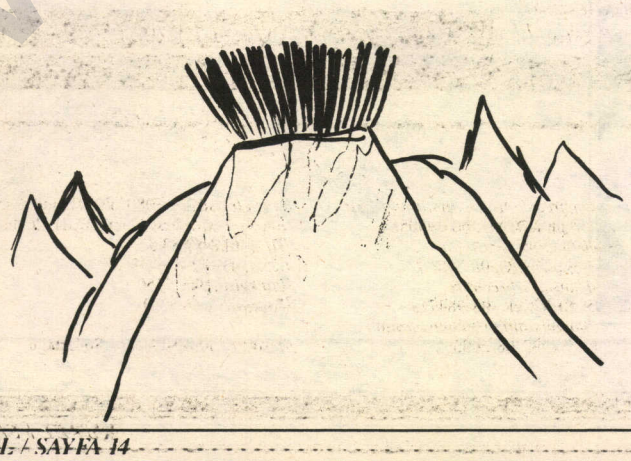

ŞAHNÎ • 7 sali / Sydney-AUSTRALIA

Roj Baş
KURDISTAN is in our HEARTS!

□ Ez kurdek Australya me. Em li vir jî hin caran kincên bapîran li xwe dikin. Beşek ji dara Kurdistana Mezin li ev hêla cîhanê jî di dilên me de çemelan davêje.

Rojek were, yên wek min ê amade bin wê darê bi xwûna jî bidin avdan, ger pêwist be.

www.arsivakurd.org

Yarası Olan Gocunur

☐ Kuzey Kürdistan'dan yenice geliyorum. Orada gördüklerim ile burada gördüklerim, ister istemez beni bu yazıyı yazmaya zorladı.Önce şunu belirteyim ki, Türkiye'nin siyasi sınırları içinde kalan işgal altındaki Kuzey Kürdistan'da yaşananlar ile; gerici-ırkçı Türk basınında yazılanlar arasında *''...vuruldu, yuhalandı, çatışma oldu..''* gibi bazı kelimelerin ortaklığı dışında, hiçbir ilişki yok.. Onlar, istedikleri kadar *demokrasi, seçim, eleştiri, kanun, anayasa, mahkemeler, savcılar* desinler gerçek olan; tek ve biricik gerçek olan şu ki, bugün Kuzey Kürdistan'da askerler işbaşındadırlar. Kanun da, mahkeme de; hatta anayasa da askerlerdir. Bilmem kaç ilde daha sıkıyönetim kalktı, ya da olağanüstü hal kalktı vs. sadece alınan kararlardır...Gerçekte ise, askerler herşeye hakim ve herşeyin üstünde...

Peki o halde neden bazı illerde hala sıkıyönetim var? Madem, asker sivilyönetimde Kürdistan'da işbaşında, sıkıyönetimleri devam ettirip batının gözünde puan kaybetmenin anlamı ne?

Okuyucunun bu soruları içinden sorduğunu duyar gibiyim. Hemen cevap vereyim: çünkü oralarda belli bir direniş var.. Ve oralarda, artık kesinlikle gizleyemeyecekleri derecede zulum, baskı, işkence ve hatta zaman zaman katliamlar var...İşte bunu, gizleyemeyecekleri kadar geniş boyutlu yaptıkları için buna bir kılıf bulmak zorundalar: **sıkıyönetim...** Zaten, sıkıyönetim kanununda bir yığın değişiklik yapıp, sıkıyönetim komutanlarını uygulamada krallaştırmanın anlamı neydi dersiniz? *''Ne yapalım, elimizde bir şey yok. Herşey yasalara uygun, sıkıyönetim var,*, diyebilmek, ve savunmasız, silahsız, desteksiz Kürt köylülerini aynı anda hem davacı, hem yargılayıcı - yani hüküm verici- hem de uygulayıcı; evet, yanlış duymadınız, her üç sıfatı da üzerinde taşıyan asker mantığının karşısına dikip, *efendim, yasalar var..Sıkıyönetim komutanının yetkisi yasalarda belirtilmiş..* diyerek, bu savunmasız köylülerin işkence cenderesinden geçişine seyirci kalmak, hatta bundan *vatan ve milletin birliği(!)* adına sadistçe zevk almak için elbet...

Uygulama bu iken, paşa hazretlerinin zaman zaman uykularının kaçtığı, bu nedenle de habire Batı Avrupa'nın daha doğrusu *müttefiklerinin (!)* komünist bölücüleri himaye ettiği, bu nedenle içerde anarşi ve bölücülüğün önüne geçilemediği gibi bazı garip iddialarla veryansın ettiği görülüyordu. Acaba Avrupa'da ne oluyordu da, paşa hazretlerinin (!) nazik uykuları (!) böyle ikide bir kaçıyordu.

Neyse ki, dışarı çıkınca bunun cevabını öğrenmek hiç de zor olmadı.

Önce Paris'teki Kürt Enstitüsü'nün bültenlerinden biri elime geçti. Kalitesine ve içeriğine baktım. Ne yalan söyleyeyim, yıllardır arzusunu içimde duyduğum bir olayı gerçekleşmiş görünce hayranlığımı gizleyemedim. İşte o anda, bu sayıyı bana veren arkadaş, bir de Kürdistan Press'i verdi.. O anda ne hissettim dersiniz?. Gerçekten sevincimden uçmak istedim...Ve aynı zamanda da aklım Kürdistan'a gitti.Evet, yazımın başında belirttiğim gibi, *yarası olan gocunur.* Paşa hazretlerinin (!) nazik uykuları (!) boşuna kaçmıyormuş.

Binlerce tebrikler...Başka söyleyecek söz bulamıyorum. Binlerce tebrikler ve başarılar...

Bu vesile ile bir kaç gözlemimi de yazmak istiyorum.

1- Kürdistan'da bağımsızlık mücadelesi, bu günkü hali ile artık önlenemez, engellenemez, gizlenemez bir aşamaya varmış ve halk kitlelerinin içine kadar yayılmış, oralarda konuşulur olmuştur. (*Halkın, geniş boyutlu bir halk hareketine kalkışmadığı bu gün için doğrudur, ama, bu, halkın davasını benimsemediği anlamına gelmez.. Bunun nedeni üzerinde ayrıca durulabilir, durulacak..*)

2- Kürdistan sorunu artık, gerici-ırkçı Türk basınının sözcülüğünde habire gevelenecek 3-5 terörist saçmalamalarını çoktan aşmış, boyutları genişlemiş, halk kitleleri içinde gizliden gizliye konuşulur, tartışılır olmuştur. (*Korkulu rüyaları buydu zaten; meselenin okumuş-aydın-gençlik düzeyinden çıkıp halka mal olması ve halk kitlelerinin arasında konuşulması*)

3- Türkiye'nin tarihi bir aşamayı şu günlerde yaşadığının bilincindeler: ya direniş kırılacak ve kültürel bir takım özerklikler de dahil olmak üzere bazı entrikalarla artık bir daha bağımsızlık talebi düzeyinde bir hareketin gelişmemesi için azami çaba harcanacak, ki buna hain ve satılmış takımı da dahildir; ya da direniş bir zafere dönüşecek, dünyaları başlarına yıkılacak, Ortadoğu'da dengeler alt-üst olacak ve tabiri caiz ise Ortadoğu'da yeni bir dünya kurulacak...Tabii, o zaman kendilerini kaale alan bile olmayacak. Yeni bir süreç yaşanacak. Hesapları bu. Ve hesapları bu olduğu için de Kürdistan'a ordular seferber etmekten çekinmedikleri gibi, bütün dünyanın gözü önünde kendi siyasi sınırlarının dışında kalan savunmasız Kürt köylerini bombalamaktan da kaçınmadılar.

Ama şunun da bilincindedirler ki, gelişimin belirleyicileri kesinlikle kendileri değil, Kürt savunucu ve savaşçılarının geliştireceği mücadele ve bu mücadelenin gücüdür.

4- Kürdistan'daki mücadele bu gün, telefon hatlarını keserek ketledecekleri bir Dersim, ablukaya alarak perişan edecekleri bir Ağrı ya da benzeri bir mücadele değil artık. Bağımsızlık ateşi, Kürdistan'ı baştanbaşa sarmış, hergeçen gün beraberinde sömürgeacileri daha büyük bir bunalıma sürüklemektedir. Öyleki, tarlasında çoluk-çocuğun nafakasını çıkarmak için çalışan savunmasız Kürt köylülerini kurşuna dizip, sonra da şu kadar terörist çatışmada ölü olarak ele geçirildi diye alçakca yalan söylemekte hiçbir sakınca görmemektedirler. Ama, unuttukları bir şey var; **bir gün sorulacak!**

5- İçerde Kürt gerillası nazik uykuları kaçırdığı gibi, dışarda da , başta Kürt Enstitüsü'nün Bülteni ve Kürdistan Press gibi bağımsız yayın organları olmak üzere, Kürt halkının değerli evlatları çeşitli vesilelerle onların katil yüzlerini teşhir ederek, halklarının haklı davasını dünya kamuoyuna duyurmakta ve evet...paşa hazretlerinin infialine neden olmaktalar; **Avrupa'daki bölücüler.**

Gazetenin bugünkü yapısını koruyarak, en kısa zamanda haftalık olarak çıkarılması dileklerimle, başarılar...

10 Nisan 1987
Halktan bir **MEMED**

BİLİRKİŞİ RAPORU

☐ ***TC Bonn Büyükelçiliği'nin ve gerici-faşist Türk derneklerinin tüm çabalarına rağmen, Dortmund Radyosu'nda kürtçe yayın başladı. Konu ile ilgili olarak, Dortmund radyosuna gönderilen bir bilirkişi raporunu, Kürdistan Press okuyucuları için türkçeye çevirdik. Umarız, yararlı olur.***

Bir grup Kürdistan Press okuyucusu

" *''Federal Almanya'da yaşayan anadili kürtçe olan Türk vatandaşlarına Türk diliyle yapılan radyo yayınlarıyla yeterince ulaşılabiliniyor mu?''* sorusuna aşağıdaki biçimde açıklamak istiyorum.

1) Kürtçenin türkçeyle tarihi bir akrabalığı yok. Kürtçe, Hint-Avrupa dil grubu ailesinin, Hint-Ari dillerini oluşturan İran dil grubuna bağlıdır. Buna karşı türkçe Türk dilleri grubuna aittir; moğolca, tangutca ve mançurca ile beraber, korece gibi Altay dil grubunu oluşturuyor. Türk ve Kürt dilleri arasındaki fark, aşağı yukarı macarca ve almanca kadar büyüktür.

Şunun da belirtmek gerekiyor, arapça ve farsça da anadili kürtçe olan insanlara yabancı dillerdir. Arapça, Sami dil grubuna aittir ve kürtçeden, türkçe kadar uzaktır. Farsça da -kürtçe gibi- bir İran dili olduğundan kürtçeye, türkçe ve arapçadan daha çok benzerlik gösterir. Fakat farsça Güneybatı, kürtçe ise, Kuzey-batı İran dillerine ait olduklarından aralarındaki fark yine de almanca ve danimarkaca kadar büyüktür. Bu farsçanın da normalde Kürtler tarafından anlaşılmadığını gösterir.

2) Kürtler, Türkiye'nin doğusunda kendi içine oldukça kapalı bir Kürt dili yerleşim bölgesinde yaşıyor,(Bak: Ekteki Harita). Türkçe yanlız şehirlerde kürtçenin yanısıra önemli bir yer tutuyor. Nüfusun çoğunluğu hala kırsal kesimde bulunuyor ve şimdiki şehir nüfusunun büyük bir çoğunluğu da çok kısa bir süre önce köylerden göçetmiş olanlardır. Dahası Federal Almanya'da bulunan Türkiyeli işçilerin çoğu kırsal kesimden gelenlerdir. Bu da, kürtçe konuşulan bölgeden gelenlerin Kürt olarak yetiştiği anlamına gelir. Türkçe ile ilişkileri ya okulda veya askerde meydana gelmiştir. Oysa askerlik sadece erkekleri kapsıyor. Kürt köylerindeki okullarda da çok kısa bir süre öncesine kadar kız çocuklarının okula gönderilmesi alışılmışın dışındaydı. Resmi istatistiklere göre bile -1970'te 6,3 milyon nüfusa göre- 20 Kürt bölgesinde; erkeklerin %46,6, kadınların ise 67,8'nin okuma yazması yoktu. *(Statistical Yearbook of Turkey-1981 Türkiye Yıllık İstatistik Kitabı)* İşin gerçeği çok daha fazla olmalı. Bu ve benzeri nedenler Türk kurumlarını Kürtçe'yi okullarda yasaklamaya zorluyor.

Eğer Kürt evlerinde Türkçe radyo yayınları herhangi bir şekilde dinleniyorsa, bunu genel olarak yanlız erkekler anlıyor. Normalde Kürt kadınlarına türkçe ile ulaşmak mümkün değil. Almanya'daki Kürtler'e Türk diliyle yayın yaparak ulaşma çabası somutta *''yanlız erkeklere yayın''* gerçeğinde ifadesini bulur. Bununla beraber şunu da eklemek gerekir ki Kürt erkeklerinin dahi Türk dilinde yapılan yayınları anlamalarını beklemek fazladan bir kuruntudur; çünkü onlar her nekadar yayınları -müzikten dolayı- izleseler de, onlara ulaşıldığı söylenemez.

3) Kaldı ki türkçe'yi çok iyi öğrenmiş olanlar için olsa bile, türkçe yayın onlara tabiki *''anadilde yayın''* olarak kabul edilmez. Nasıl ki İngilizce yayın Almanlar için *''Anadilde yayın''* olarak isimlendirilemezse, bu da böyle. Okulda İngilizceyi çok iyi öğrenip konuşsalar da, Almanlara İngilizcç yayın anadilda yayın olarak sunulamaz. Eğer radyonun insanlara kendi dillerinde hitap etmesi önemliyse -bu zorluk çekmeden anlayacakları ve kişiliklerini yansıtan bir dil olmalıdır- o zaman Kürt işçi ve aileleri için yayın yanlız ve yanlız kürtçe olabilir, yoksa bölgedeki herhangi başka bir dil değil.

4) Şunu da belirtmeden geçmeyelim ki Ankara hükümetinin isteği olan Kürtler'in, türkçeyi *''anadil''* kabul ettiği gibi iddialar *''büyük''* Türklük efsanesinden kaynaklanıyor. Bu akıldışı düşünce Cermenleri onurlandıran gerçek dışı uğursuz düşünceyi hatırlatmaktan asla geri durmuyor. Türkiye'de yanlızca Türkler vardır uydurma düşüncesine sarılmak; ülkeye yeterince uğursuzluk, büyük sosyal gerginlikler ve fazla geri kalmışlığa mal oldu. Bu mantık dışı tutumu desteklemek bizim işimiz olamaz.

Diğer yandan Kürt dilinde yayınlar oluşturmak, yüzbinlerce Kürt hemşeri tarafından, onların da, diğer insanlarla eşit değerde tutulduğunu gösteren bir işaret olur. Türkiyeli iki büyük azınlık grubuna birbirini tanıma-anlama şansını ve imkanını yaratmak tam da burada duruyor.

Dr. Rosemarie Neumann

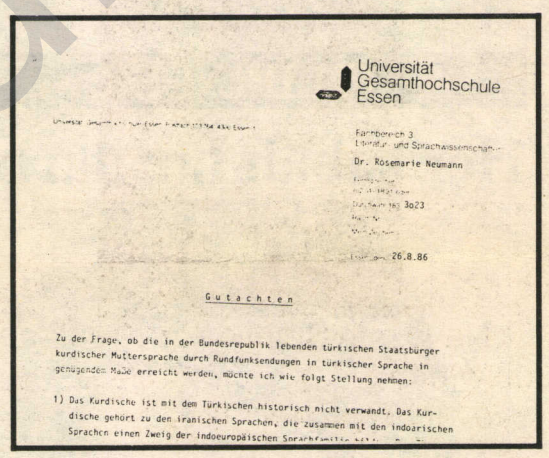

Universität
Gesamthochschule
Essen

Fachbereich 3
Literatur- und Sprachwissenschaft

Dr. Rosemarie Neumann

26.8.86

Gutachten

Zu der Frage, ob die in der Bundesrepublik lebenden türkischen Staatsbürger kurdischer Muttersprache durch Rundfunksendungen in türkischer Sprache in genügendem Maße erreicht werden, möchte ich wie folgt Stellung nehmen:

1) Das Kurdische ist mit dem Türkischen historisch nicht verwandt. Das Kurdische gehört zu den iranischen Sprachen, die zusammen mit den indoärischen Sprachen einen Zweig der indoeuropäischen Sprachfamilie

Bilirkişi Raporu'nun almanca metni

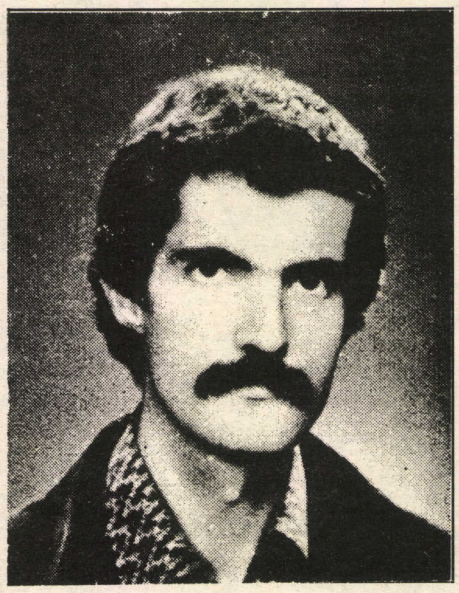

17 Nisan 1980 günü,Ankara Emniyet Sarayı 8 nolu hücresinde beyni parçalanarak katledildi. Anısı ve mücadelesi yaşayacak!

Yaşar GÜNDOĞDU

[17.Nisan.1980 - .....]

Seni düşünürken
Savaş ve zafer düşüneceğiz biraz da
ve sancılı yüreklerimiz
fırtınalarla çalkalanacak.
Seni düşünürken hüzünlü türküler söylemeyeceğiz,
hayır
marşlarla, destanlarla gerilerek,
gererek alandan alana bayrakları
baştan ayağa
umutla
sevdayla
ve öfkeyle çoğalacağız biraz da
Seni düşünürken bilinç çalınacak zindanlar karasına
ve direnen yoldaşların
hınçla kenetlenecek dişleri
Seni düşünürken
savaş ve zafer düşüneceğiz biraz da

Arkadaşları

KURDISTAN PRESS

Kurdisk Tidning
Utkommer varannan vecka
Nummer; 16/8
22 April • Cotan 1987

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Orhan KOTAN, 08-295056
Redaktion sekreterare
Çetin ÇEKO, 08-298332
Tekniskt sekreterare
S. SERDAR, 08-984743
Administration-Prenumeration
B. AZAT, 08-298332

Postadress: Box 7080, 17207 Sundbyberg
Besökadress: Örsvängen 6C, Hallonbergen
Tlf: [46] 8-29 83 32
Telex: 131 42 ANK S
Bankgiro: 343-5559
Postgiro: 2 65 33-0

Tryckeri: Idrottsbladet / Södertälje

KURDISTAN PRESS

ROJNAMEYA 15 ROJÎN • 15 GÜNLÜK GAZETE

HEJMAR • SAYI 16/8 22 COTAN • NİSAN 1987 ISSN 0283—4898

ALMANYA 2.5 DM.
HOLLANDA 3 G
SKANDİNAVIEN 10 SK
FRANSA 10 FF
İSVİÇRE 2.5 Sfr.
AMERİKA 1.5 $
AVUSTURALYA 1.5 $(USA)
İNGİLTERE 1 £

Büro ; Örsvängen 6C, 172 42 Sundbyberg • Yazışma adresi / Navnîşan : Box 70 80, 172 07 Sundbyberg-Sweden • Tlf. (46) 08-29 83 32 • Tx. 131 42 ANK S • Postgiro 2 65 33 — 0; Bankgiro: 343—5559

KADDAFİ: "Kürt halkı özgür devletini kurmalıdır!!"

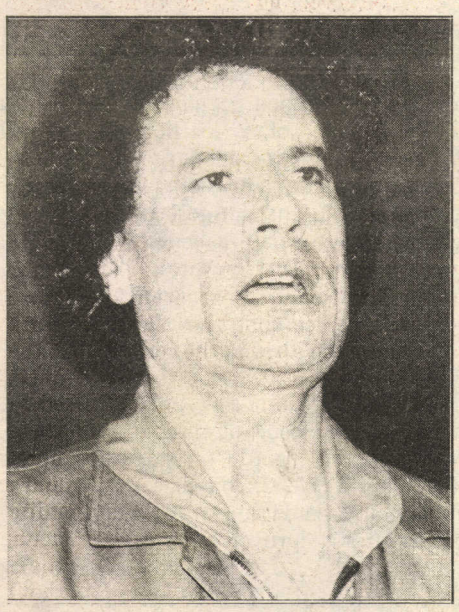

☐ "Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde bağımsız bir Kürt devleti kurulmalıdır!"

☐ Türkiye'de bulunan ABD üsleri, insanlığı ve bölge barışını tehdit etmektedir. Bunlar derhal sökülmelidir!"

● Libya'yı ziyaret eden 9 kişilik bir Türk parlamento heyeti, Kaddafi'nin açıksözlülüğü karşısında, ne yapacaklarını şaşırdılar. Kaddafi, Türkiye'de dokunulmaz sayılan ve bir devlet sırrı olarak ancak kapalı kapılar arkasında konuşulan Kürt sorunu ile ilgili olarak, düşüncelerini sansürsüz açıklayınca, Parlamenterler şaşkına dönerek, toplantıyı terkettiler.

Kendisini ziyaret eden Türk parlamento heyetine hitaben yaptığı konuşmada Libya Devlet Başkanı Kaddafi, *Kürtlerin Türkiye'deki varlıklarının bir gerçek olduğunu, ve Libya'nın Kürt halkının mücadelesini desteklediğini* belirtti. Kürtlerin, Türkiye'nin Doğu ve güneydoğusunda bulunan Kürdistan topraklarında bağımsız bir Kürt devleti kurmalarının doğal ve haklı bir durum olduğunu vurgulayan Kaddafi, Türkiye'deki Amerikan Üslerinin ise gerçek bir tehlike oluşturduğunu ve sökülmeleri gerektiğini belirtti.

Türk burjuva basınının yazdığına göre, konuşmadan sonra, parlamento heyeti, Kaddafi'nin elini sıkmadan toplantıdan ayrılmış...

Kaddafi, Kürt halkı ve Kürdistan'la ilgili düşüncelerini daha önce de bir kaç kez Türk basınına açıklamış ve Kürtler üzerindeki baskıları kınamıştı.

15 Ağustos 1986'da Türk Ordusu'nun, Irak sınırlarını tecavüz ederek Kurtarılmış Kürdistan topraklarını bombalamasını da Kaddafi sert bir dille eleştirmiş ve ***"Türk saldırısı utanç verici bir imha eylemidir!"*** demişti.

Bilindiği gibi, 1983'ten bu yana Türk Ordusu, çeşitli bahanelerle Kürdistan'a saldırmakta, Güney Kürdistan'da gelişen kurtuluş mücadelesini kırmak için, Saddam rejimi ile işbirliği yapmaktadır. Diyarbekir'den havalanan jetler, Güney Kürdistan'daki kurtarılmış bölgelerde yaşayan sivil halkı bombalamakta, Türkiye'nin sınır bölgelerinde ise katı bir devlet terörü sürdürülmektedir.

ANK • Stockholm

FİLİPİNLER

Her sabah bir darbe!

Başkan Aquino *foto: G. Smith*

ANK•dinleme servisi

☐ 30 askerin darbe girişimi 8 saat sürdü.
☐ General Fidel Ramos'un açıklamalarına göre herşey ordunun denetiminde.

Başkan Corazon Aquinos'a karşı düzenlenen yeni bir askeri darbe bastırıldı. Darbenin bastırılması sırasında bir asker öldü birkaç kişi de yaralandı.

Resmi rakamlara göre, isyana 30'a yakın askerin katıldığı bildiriliyor. Manila yakınlarındaki askeri üs olan Fort Banivasio'da sıkıştırılan isyancılar 8 saat içersinde etkisiz hale getirildi.

İsyan hareketi 18 Nisan, sabahın erken saatlerinde başladı. 30'a yakın asker, ilk etapta askeri araçlarla Fort Banivasio üssünü basıp, geçtiğimiz Ocak ayında yapılan bir başka askeri darbe girişiminde tutuklanan 40 kadar yandaşlarını kurtarmayı hedeflediler. Olaya ordu yönetimi müdahale ederek isyancılara teslim ol çağrısında bulundu. İsyancıların teslim olmaması üzereni çıkan çatışmada 1 asker öldü, bir kaç asker de yaralandı ve diğer isyancılar tutuklandılar.

Resmi kaynaklara göre isyancıların amaçlarının sadece 40 askerin serbest bırakılması değil, aynı zamanda Başkan Auquino'un derhal istifa etmesi ve yönetimi askerlere devretmesiydi. İsyancılar, Auquino'u pro-komünist olmakla suçluyor ve komünist gerillalara karşı pasiv davrandığını belirtiyorlardı.

Reform rüzgarı Prag'da esti

Sovyet lideri, eşi ile birlikte Çekoslovak halkını selamlıyor *foto: L. Isakson-DN*

(DN,ANK)

☐Sovyet lideri Gorbaçov havaalanında Çekoslavak Parti lideri Gustav Husak tarafından karşılandı.
☐1945 kışını hatırlayan yaşlı bir Praglı: "Gorbaçov bizim korkmadığımız ilk Sovyet lideri."

9 Nisan 1987'de Gorbaçov eşi Raisa ile birlikte Çekoslovakya'nın başkenti Prag'da binlerce Praglı tarafından çiçeklerle ve sıcak sevgi gösterileri ile karşılandı.

Prag şehir merkezindeki gezinti, halkın dışında gazeteciler ve turistler tarafından da izlendi. Gorbaçov'un şehir merkezinde, halk arasına karışarak Praglılarla sohbet etmesi büyük sempati topladı. Yürüyüş esnasında Gorbaçov, gençlerle ve çocuklarla özel olarak sohbet etmeye özen gösterdi.

Havaalanında Çekoslovak Parti lideri Gustav tarafından karşılanan Gorbaçov, daha sonra gezisinin ilk durağı olan Prag Sarayı'na geldi. Saray çevresinde saatler öncesi binlerce Praglı toplanmıştı. Sarayda ise, eski ve yeni üyelerden oluşan partilililer Gorbaçov'u ellerinde kızıl bayraklarla ve dostluk şiarı ile karşıladılar.

Geçen kış işlerini kaybeden 18 eski parti lideri, -ki içlerinde 1968'nin Dışişleri Bakanı Jiri Hajek'de bulunuyor- ve halktan unsurlar Gorbaçov'un gezisinden beş gün önce yazılı bir başvuruyu Sovyet Elçiliği'ne sunarak Gorbaçov'un ziyaretini selamlamış ve reformların Çekoslovakya'yı da etkilemesini, işlerini kaybedenler için yeni iş alanlarının açılmasını umduklarını belirtmişlerdi.

Gorbaçov ertesi gün resmi ziyaretlerde bulunarak konuşmalar yaptı.

Yürüyüş esnasında Avrupalı gazetecilerden birinin 1945 kışını hatırlayan yaşlı bir Praglı ile sohbeti, Gorbaçov'un Çekoslovak halkı içinde bir umut kapısı olduğunu gösteriyordu. 1945'de Sovyet askerlerini çiçeklerle ve sevgi gösterileriyle karşılayan yaşlı Praglı son günleri şöyle değerlendiriyordu:

"Şimdi, ülkenin daha iyi olmasını bekliyoruz. Biz umutluyuz, umutluyuz, umutluyuz... Biz hem ekonomik ve hem de politik değişikliklere inanıyoruz. Sovyet güçleri 1945'de geldiklerinde çok umutlandık. Biliyorduk ki, Alman yönetimi altında durumumuz daha da kötü olacaktı. Daha sonra, 1968'de özgürlüğümüze kavuştuk, fakat özgürlüğümüzü koruyamadık.

Biliyor musunuz, Gorbaçov, bizim korkmadığımız ilk Sovyet lideri. Şimdi beklediğimiz daha sıcak bir politika."

Genç kuşaktan 24 yaşındaki bir Praglı kız ise; *"Değişiklikler iyi olacak"* diyerek ellerini gökyüzüne kaldırıyordu.

Çekler gerçekten, Sovyet liderini çok sıcak karşılamışlardı ve çoğu rusçasını böylece hatırlamıştı. Gorbaçov'un gezisi Çekoslovakya'da sempati toplamıştı toplamasına, ama reform rüzgarının ne kadar etkili olacağının yanıtı gelecek günlerde..

www.arşivakurdi.org